

Ieskats vēsturē caur atmiņu prizmu

Foto - A. Kirsanovs

Tālās, senās dienās. Tikšanās dalībnieki ar interesi aplūkoja teju simts gadus vecajā, Margaritas mammas izveidotajā fotoalbumā saglabātos pagājušā gadsimta sākumā dzīvojušo rugājiņu attēlus – dāmas skaistās kleitās ar cepurēm galvās un kungus glītos uzvalkos, kuri, šādi sapucējušies, devās izbraucienā ar divriteņiem. Fotoalbumā atrodams Margaritas kundzes vecāku maizes veikals, kas viņiem piederējis pirms Otrā pasaules kara. Bijusi rugājiene lepojas ar plašo Vitolu dzimtu – ar mammu, kura nākusi no 10 bērnu ģimenes un no parastas kalpones izmācījusies par konditori: “Prezidentam Kārlim Ulmanim, kurš tolaik viesojās Rugājos, tika pasniegta mammas ceptā torte.”

Irēna Tušinska

26.februāra pēcpusdienā rugājiēši, kuriem interesē dzimtās puses vēsture, izmantoja iespēju ieklausīties novadnieces, Kaņepienes ciemā dzimušās, ilggadējās Balvu aptiekas vadītājas Margaritas Sležas atmiņu stāstos par savu dzimtu, par Upetnieku un Rugāju skolās pavadīto laiku, par kara un pēckara gados, kā arī ilgajā darba mūžā piedzīvoto. Sīrnīgās sarunās pavadītajā pēcpusdienā uzklāsit atmiņu stāsti kļūs par vēl vienu lappusi Rugāju muzeja vēstures arhīvos.

Rugāju muzeja vadītāja Velga Vīcupa pārliecināta, ka februāris ir piemērots mēnesis, lai, pāršķirstot senus fotoalbumus, atcerētos pagājušos laikus. Jau vairākus gadus ziemas nogalē viņa aicina novadniekus dalīties atmiņās, lai, papildinot muzeja krājumus, saglabātu tās nākamajām paaudzēm. “Man, kā muzeja vadītājai, tā ir ikdiena – iztaujāt cilvēkus par viņu atmiņām. Taču reizēm aicinu novadniekus uz atvērtām atmiņu pēcpusdienām, lai arī citi interesenti var paklausīties un uzdot jautājumus, kas viņus interesē,” atklāj V.Vīcupa, piebilstot, ka senos stāstos par dzimtajā pusē piedzīvoto jau dalījies ne viens vien rugājiētis: “Esmu aicinājusi uz tikšanos bijušā skolotāja Ozoliņa meitas Anitu un Lilitu Ozoliņas. Protams, pie mums viesojusies arī Margarita Stradiņa, kā arī daudzi citi. Jau sen vēlējos satikties ar Margaritu Sležu, lai vairāk uzzinātu par Upetnieku un arī Rugāju skolas vēsturi. Satikušās rokdarbnieču aprindās, vārds pa vārdam, sarunājām šo tikšanos.”

1939. gadā dzimusi Margarita Sleža (pirms laulībām Vitola) labprāt dalījās gan savās, gan savulaik mammas stāstītajās atmiņās. Klātesošie uzzināja par viņas vecākiem Anastasijai un Aloizam Vitoliem pirms kara Rugājos piederējušo veikalu, kur tirdgota mammas ceptā maize, kūkas un smalkmaizītes. Kaut bija vēl maza, Margaritas kundze atmiņu krātuvītē saglabājusi arī kara laikā Vecpiebalgas pusē bēgļu gaitās piedzīvoto. Viņa pastāstīja par pēckara gadiem, ko pavadīja tēva dzimtajās mājās Kaņepienē, kur vecāki tolaik saimniekoja. Klātesošie uzzināja par četriem mazažā Upetnieku skoliņā pavadītajiem gadiem, par mācībām Rugāju vidusskolā, ko 1957.gadā Margarita pabeidza kā teicamniece. Tā kā ķīmija, matemātika un fizika bija viņas stiprā puse, sekoja studijas Rīgas Medicīnas institūta Farmācijas fakultātē. Interesanti, ka sākotnēji Margaritas kundze vēlējās kļūt par ārsti un tikai pēdējā brīdī, aizpildot anketu pirms studiju uzsākšanas, pārdomāja, jo nobijās, ka viņas izcelsme nebūs pietiekami “smalka”. Taču savas profesijas izvēli nekad nav nožēlojusi. Daudz interesantu faktu Margaritas kundze pastāstīja par darba gadiem Balvu aptiekā, kas bija viņas vienīgā darbavietā līdz pat 77 gadu vecumam. Viņa atklāja, ka padomju gados aptiekā strādājuši pat 36 darbinieki, jo injekciju šķīdumi, kā arī daudzas zāles gatavotas un fasētas turpat uz vietas. Bijusi rugājiene pastāstīja arī par iepazīšanos ar vīru – kādreizējo Balvu Mūzikas skolas direktoru Ilmāru Sleži, par bērniem, kā arī palepojās, ka ir septiņu mazbērnu un piecu mazmazbērnu vecmāmiņa.

Devusies pelnītā atpūtā, Margaritas kundze savu ikdienu veltī rokdarbiem, aktīvi iesaistoties pulciņa “Mežģis” aktivitātēs. Interesanti, ka rokdarbus, kas viņai patikuši visu mūžu, Margaritas kundzei iemācīja mamma, nevis skolā. “Rokdarbi skaitījās kapitālisma palieka, tā bija miētpilsonība. Tajā laikā skolā bija jāmacās braukt ar traktoru,” viņa piebilst.

Īsziņas

Stājas spēkā makšķerēšanas liegums

Valsts vides dienests atgādina, ka līdz 30.aprīlim saistībā ar zivju nārstu ir aizliegta jebkura veida makšķerēšana no laivām un citiem peldošiem transportlīdzekļiem visos Latvijas teritorijā esošajos ūdeņos, izņemot Baltijas jūru un Rīgas līci, kā arī noteiktos kanālos un caurtecēs. Šajā periodā arī aizliegts izmantot ēsmas zivju jebkuros ūdeņos, izņemot Baltijas jūras un Rīgas līča ūdeņos. Makšķerējot aizliegts lomāt paturēt: lidakas – no 1.marta līdz 30.aprīlim; salates (meža vimbis) – no 1.marta līdz 15.maijam. Maksimālais administratīvais sods par makšķerēšanas noteikumu pārkāpumiem ir līdz 350 EUR.

Prezidents apmeklē austrumu robežu

Pirmdien Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs ar Valsts robežsardzes priekšnieku ģenerāli Gunti Pujātu un Nacionālo bruņoto spēku komandieri ģenerālmajoru Kasparu Pudānu apmeklēja Latvijas–Krievijas robežas posmu Valsts robežsardzes Viļakas pārvaldes atbildības teritorijā. Par to vairāk nākamajā laikraksta “Vaduguns” numurā.

Iespēja skolēniem

Valsts kanceleja turpina tradīciju un arī šogad Ēnu dienā vērš durvis skolēniem, sniedzot iespēju klātienē izzināt valdības centra – Valsts kancelejas – darbu. Ēnu dienā, 1.aprīlī, skolēniem būs unikāla iespēja ēnot Latvijas Ministru prezidenti Eviku Siliņu, Valsts kancelejas direktoru Raivi Kronbergu un Valsts kancelejas darbiniekus. Pieteikšanās Ēnu dienai sākas 27.februārī.

Nākamajā Vadugunī

● **Ziedus darina pašas**
Gaisā jūtams pavasaris

● **Neaizmirst. Saprast. Atcerēties**
Nacionālo partizānu bruņotās pretošanās atceres diena

Vārds žurnālistam

Irēna Tušinska

Jau četrus gadus dzīvojot kara draudu ēnā, vērojot pieaugošās lielvalstu agresijas izpausmes, tik ļoti gribas, lai pasaule beidzot atgriežas pie veselā saprāta, jo nekā citādi, kā par cilvēces pašznīcināšanos, visapkārt notiekošo nevar nosaukt. Lielāko mūža daļu nodzīvojot miera apstākļos, man tik ļoti negribas piekrist apgalvojumam, ka katrai paaudzei jāpiedzīvo savs karš. Lai gan vēsture ne reizi vien pierādījusi šo patiesību, tik ļoti negribas ticēt, ka civilizētā pasaulē, kur zinātne un izpratne par procesiem tik ļoti progresējusi, aizvēsturiskā tieksme iekarot, pierādot savu pārkumu pār citām tautām, nekur nav zudusi. Jāpiekrīt arī kāda drauga viedoklim, ka progress ir ciklisks. Zinātnes sasniegumi, kas atvieglo cilvēka dzīvi, ar katru paaudzi mūs padara vājākus, jo nav bijis jācinās par izdzīvošanu, nav notikusi dabiskā atlase. Cilvēce degradē. Saprātīgo, loģiski domājošo cilvēku procents samazinās. Tādēļ pie varas nāk tādi prezidenti kā Tramps, tādēļ cilvēki ne vien akli pakļaujas, bet pat sajūsminās par tādiem diktatoriem kā Putins. Bet, tērējot naudu ieročiem, tā vietā, lai ieguldītu, piemēram, medicīnas vai tautsaimniecības attīstībā, bedri, kurā slīgst cilvēce, tikai padziļinām.

Latvijā

Atklāj pirmo reģionālo redakciju. Latvijas Sabiedriskais medijs (LSM) 26.februārī atklāja pirmo reģionālo redakciju – LSM Latgales redakciju, iezīmējot būtisku soli LSM attīstībā un reģionālās klātbūtnes stiprināšanā visā Latvijā. Ar Latgales redakcijas izveidi LSM turpina pakāpenisku stratēģisko mērķu īstenošanu un organizācijas virzību uz vienotu, digitāli spēcīgu un multimediju mediju, kas nodrošina kvalitatīvu un daudzveidīgu saturu dažādām sabiedrības grupām. LSM Latgales redakcija veidos multimediju saturu latviešu, tai skaitā latgaliešu, un krievu valodā, ņemot vērā reģiona informatīvās telpas specifiku.

Saeima lēma uz laiku līdz šī gada 30. aprīlim palielināt mājokļa pabalstu un paplašināt tā saņēmēju loku. Lai palīdzētu māsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem nosegt aukstās ziemas dēļ pieaugušos apkures un citu ar mājokļa uzturēšanu saistītos rēķinus, Saeima 26. februārī steidzamā kārtā lēma uz laiku līdz šī gada 30.aprīlim palielināt mājokļa pabalstu un paplašināt tā saņēmēju loku. Esošajiem pabalsta saņēmējiem tā apmērs vidēji mēnesī palielināsies par 46,15 eiro. Par mājokļa pabalsta palielināšanu māsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem, pielāgojot pabalsta aprēķina formulu faktiskajai situācijai, 16. februārī vienojās valdību veidojošās partijas.

Rīgas pašvaldība ziedos 105 000 eiro Ukrainas bērnu psiholoģiskā atbalsta nometņu organizēšanai. Rīgas dome nolēma ziedot 105 000 eiro, lai Rīgā turpinātu organizēt psiholoģiskā atbalsta nometnes Ukrainas bērniem. Finansējumu paredzēts piešķirt Bērnu slimnīcas fondam (BSF). Finansējums tiks piešķirts no Rīgas pašvaldības budžeta rezerves fonda. Pērn BSF organizēja sešas psihoemocionālā atbalsta nometnes Ukrainas bērnu slimnīcas pacientiem un viņu ģimenēm, kuru laikā palīdzība sniegta 244 Ukrainas iedzīvotājiem – 131 bērnam un 113 vecākiem un aizbildņiem.

Šopavasār pastāv plaši plūdu draudi. 2026. gada bargā ziema ar ievērojamu sniega apjomu un ledus biežumu daudzviet Latvijā ir radījusi apstākļus tam, ka atkušņa laikā varētu veidoties plaši un bīstami pali ar potenciāli augstu ūdens līmeni, ievērojami palielinot pavasara plūdu risku. VSIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" (ZMNĪ) atgādina, ka zemes īpašniekiem ūdensnotekas, novadgrāvjus, ūdenskrātuves un to būves (piemēram, caurtekas zem ceļiem) ir jāpārbauda un pirms paliem jāveic preventīvie pasākumi – jāpārlicinās, vai tie nav aizsērējuši vai nav izveidojušies šķēršļi (aizsprosti, zaru un lapu sanesumi, ledus sablīvējumi u. tml.). Ja iespējams, zemes īpašniekiem bojājumus jācenšas novērst pašu spēkiem.

/No lsm.lv un delfi.lv/

Brīvprātīgais darbs

No mazām lietām veidojas lielās

Irēna Tušinska

Atzīmējot Starptautisko brīvprātīgo dienu, Nodarbinātības Valsts aģentūra pagājušā gada nogalē svinīgā pasākumā godināja Latvijas brīvprātīgā darba veicējus, koordinētājus un organizētājus. Viņu vidū bija arī mednevieta, Latvijas Universitātes 1.kursa studente ŽANETE LOČMELE, kura 159 nominantu vidū tika izvēlēta par vienu no desmit izcilākajiem brīvprātīgā darba veicējiem visā Latvijā.

Daudzu gadu garumā Žanete aktīvi iesaistījusi Viļakas jauniešu mājas rīkotajās aktivitātēs, bijusi neaizstājams palīgs tur rīkotajās nometnēs, pasākumos un aktivitātēs. Viņa ne tikai palīdz organizēt pasākumus, bet arī aktīvi iesaistās projektu tapšanā un īstenošanā. "Viņas laiks, idejas un smaidi iedvesmo ikvienu. Žanete vienmēr atrod ceļu uz 'jā'," godpilno titulu ieguvušo jauniešu raksturo Viļakas Jauniešu mājas vadītāja, jaunatnes darba speciāliste Žaklīna Orlovskā.

Pirmo gadu studē psiholoģiju Latvijas Universitātē. Kā esi iejutusies studentes lomā?

– Šobrīd viss apmierina. Nenožēloju, ka izvēlējos šo studiju programmu. Lēmums par studiju vietas izvēli nenāca viegli. Plānoju apgūt tiesību zinātnes, bet pēdējā brīdī pārdomāju. Sapratu, ka negribu augām dienām sēdēt pie likumu grāmatām, jo tie mainās vismaz reizi nedēļā. Izlēmu par labu psiholoģijai, jo vienmēr interesējās, kāpēc cilvēki dažādās situācijās rīkojas tā vai citādi. Gribējās vairāk izprast cilvēka būtību un uzvedības izvēles, kā arī saprast un savest kārtībā savas emocijas.

Vai patik dzīvot galvaspilsētā?

– Šī nav pirmā reize, kad esmu projām no mājām, jo vidusskolas gados dzīvoju Rēzeknē. Tādēļ pie *koju* dzīves esmu pieradusi. Taču Rīga kā pilsēta mani nesaista. Nepatik tās ātrais ritms un lielle cilvēku pūži.

Pagājušā gada nogalē Tavu veikumu brīvprātīgā darba jomā novērtēja visas Latvijas mērogā – saņēmi balvu "Gada brīvprātīgais 2025".

– Balvai mani nominēja Viļakas Jauniešu mājas vadītāja Žaklīna Orlovskā. Ziņu, ka esmu uzaicināta uz šo pasākumu, saņēmu e-pastā. Uz apbalvošanas ceremoniju Spīkeru koncertzālē kopā ar vecākiem un Žaklīnu devāmies, nezinot, ka man piešķirs šo apbalvojumu. Tas mums visiem bija pārsteigums. Visi nominanti saņēma Pateicības, un tikai desmit brīvprātīgie ieguva balvu.

Ko sajūti, saņemot šo godpilno titulu?

– Jutos patikami satraukta, kad bija jākāpj uz skatuves un kaut kas jāsaka. Tam nemaz nebija gatava. Tādēļ nācās improvizēt. Jutos ļoti gandarīta un pateicīga, ka cilvēki ievērojuši un novērtējuši manu darbu – to, ka nāku, daru un iesaistos.

Kopš kāda vecuma sāki darboties jauniešu centrā kā brīvprātīgā?

– Aktīvāk brīvprātīgajā darbā iesaistos kopš 16 gadu vecuma, bet jauniešu centru apmeklēju jau no bērnības. Kad man bija kādi astoņi vai deviņi gadi, bieži nācu uz jauniešu centrā rīkotajām aktivitātēm. Visvairāk patika Viļciema nometne, ko rīkoja jauniešu centra toreizējā vadītāja Madara Jeromāne. Viņa bija pirmā, kas aicināja palīdzēt novadīt kādu nometnes aktivitāti. Kopš tā laika visspilgtāk atmiņā saglabāties, kā 18.novembrī palīdzēju izlikt svečītes latvju rakstu zīmju formā. Taču tā pavisam aktīvi brīvprātīgos pienākumus sāku veikt 16 gadu vecumā. Madara bija iniciatore, ka pievērsos brīvprātīgajam darbam, bet vēlāk to darīju Žaklīnas Orlovskas vadībā.

Kāpēc vēlies ziedot savu brīvo laiku brīvprātīgajam darbam?

– Viļakas Jauniešu mājā vienmēr valda patikama atmosfēra, kas rada vēlmi tur atrasties. Tur ir ļoti mājīgi. Prieks arī satikt bērnus, kuri gaida nometnes, jo zina, ka tur būšu arī es. Viņi gaida tikšanos ar mani. Lielu gandarījumu sniedz bērnu sajūsma par nometnēm un arī vecāku rakstītās pateicības, ka dodam viņu bērniem šādu iespēju. Viens no brīvprātīgā darba ieguvumiem ir iespēja piedalīties starptautiskos jauniešu apmaiņas projektos un apmeklēt dažādas valstis. Piedaloties jauniešu centra projektos, divas reizes esmu viesojusies Armēnijā, vienu reizi Francijā, kā arī piedalījies Eiropas jaunatnes konvencijā, kas notika Francijā.

– Esmu cilvēks, kuram patīk ceļot un izzināt jaunas vietas. "Erasmus" projekti dod iespēju apceļot citas valstis, ieguldot salīdzinoši maz personīgo līdzekļu. Tā ir izdevība izzināt citu valstu un parādīt savas valsts kultūru. Tā kā "Erasmus" projektos piedalās vairāku valstu pārstāvji, varu teikt, ka tagad

Foto - no personīgā arhīva

Lepojas arī vecāki. Dodoties uz apbalvošanas ceremoniju Rīgā, Žanete vēl nezināja, ka kļūs par vienu no desmit izcilākajiem brīvprātīgā darba veicējiem valstī. Jauniešu jutās gandarīta, ka viņas darbs ir pamanīts un novērtēts.

man ir paziņas gan Armēnijā, gan Francijā, gan Gruzijā. Dalība projektos uzlabojusi manas komunikācijas prasmes, jo, satiekoties ar nepazīstamiem cilvēkiem, nākas pārvarēt bailes – uzdrošināties izkāpt no savas komforta zonas, lai iepazītos ar šiem cilvēkiem. Pateicoties projektiem, esmu uzlabojusi angļu valodas prasmes. Ikdienā svešvalodu izmantoju ļoti reti, bet, realizējot projektu, valoda jālieto katru dienu.

Kā Tavu personību pilnveidojis brīvprātīgais darbs?

– Tas padarījis manu personību spilgtāku. Bērnībā biju noslēgta, ļoti kautrīga, introverta. Darot brīvprātīgo darbu, visu laiku jākomunicē ar cilvēkiem, tāpēc esmu kļuvusi atvērta. Esmu sākusi vairāk smaidīt. Agrāk vienmēr biju ļoti nopietna, tagad smaidīšana un komunicēšana ir ierasta lieta. Esmu kļuvusi daudz atvērta jaunai pieredzei, komunikācijai ar nepazīstamiem cilvēkiem un uz lietām raugos daudz pozitīvāk.

Kā brīvo laiku pavadi, studējot Rīgā?

– Pagaidām neesmu nekur iesaistījies. Taču Viļakā deju tautu deju kolektīvā "Bitīt matos", tāpēc gandrīz katru svētdienu dodos uz kolektīva mēģinājumiem Viļakā. Gatavojamies deju skatei.

Vai bez dejošanas, brīvprātīgā darba un studijām atliek laiks vēl kādam vaļaspriekam?

– Esmu sākusi vairāk pievērsties grāmatu lasīšanai. Lasu par dažādām tēmām – par psiholoģiju, pašattīstības grāmatas. Dažkārt palasu arī psiholoģiskos trillerus, lai novērstu domas no mācībām.

Gads tikko sācies. Ko esi iecerējis paveikt šogad?

– Lielas ieceres nevaru nosaukt. Parasti daru mazas lietas, kurām sakrājoties, izdodas kaut kāda grandioza lieta. Piemēram, pagājušajā gadā tā bija balvas "Gada brīvprātīgais 2025" saņemšana. Iespējams, maijā kopā ar Viļakas Jauniešu mājas jauniešiem došos "Erasmus+" projektā uz Grieķiju, bet rudenī – uz Turciju.

Kā iedrošinātu jauniešus, kuri grib, bet kautrējas vai baidās iesaistīties brīvprātīgajā darbā?

– Pirmais solis, pirmā reize ir visgrūtākā. Galvenais ir nebaidīties izkāpt no savas komforta zonas. Jo, izkāpjot no tās, augam un attīstāmies. Tas padara mūs par stiprākām personībām un labākiem cilvēkiem. Iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā ir uzlabojusi mani kā cilvēku, padarījusi mani drošāku. Man atvērušās daudzas iespējas, piemēram, aizbraukt uz citām valstīm.

Pasākums “Kopā roku rokā”

Dāvā sirsnību un stāstus par gadalaiku skaistumu

Aizvadītajā piektdienā Eglaines pamatskolas saime jau 13.gadu aicināja ciemos mūsu un kaimiņu novadu skolu pārstāvjus – bērnus ar īpašām vajadzībām, viņu pedagogus un asistentus.

Svinīgais pasākums, kas bija kā ceļojums par tēmu “Es un gadalaiki”, notika Lazdukalna Saieta namā, kur dalībnieki labprāt jāvēl atkalsatikšanās priekam, sirsnībai un draudzībai. “Katrs gadalaiks atnes savas krāsas, smaržas, darbus, svētkus un satikšanās mirkļus,” atzina pasākuma vadītāja Eva Leone. Skolu pārstāvji iepriecināja klātesošos ar sarūpētajiem priekšnesumiem par gadalaiku tēmu – skanēja dziesmas un mūzika, bērni dejoja un gāja rotaļās, dāvāja jauku iespēju ieklausīties citam citā un latviešu folkloras gudrībās.

Pēc pasākuma svinīgās daļas bērni baudīja brīvpusdienas, kas bija sarūpētas ar ziedotāju atbalstu, un piedalījās dažādās radošajās darbnīcās un aktivitātēs, ko vadīja Antra Kikuste, Kristiāna Zelča, Diāna Dreimane, Svetlana Burka un Violeta Dokāne. Skolēni gatavoja personalizētus piekariņus, grāmatzīmes ar kustību elementiem, pārsteiguma dāvanas, ko aizvest uz mājām saviem mīļajiem, kā arī piedalījās veiklības un precizitātes aktivitātēs. Savukārt pedagogi skolā apmeklēja profesionālās pilnveides kursus “Uzvedības traucējumi: ceļoņi un risinājumi”.

Ciemos no kaimiņu novada. Pasākumu “Kopā roku rokā” jau vairākkārt ir apmeklējuši arī pārstāvji no Gulbenes novada Tirzas un Sveķu pamatskolām. “Vienmēr priecājamies būt šeit, jo esam gaidīti. Piedaloties dažādās darbnīcās, iegūstam un iemācāmies radošas lietas,” uzsvēra ciemiņi no Tirzas pamatskolas (attēlā). Viņu priekšnesums bija par pavasara atnākšanu sevī un dabā, savukārt pasākuma dalībnieki no Sveķu pamatskolas vēstīja par pavasari latviešu folklorā, atzīstot, ka pavasaris ir nenopietns gadalaiks.

Ciemiņi no Bērzpils pamatskolas. Ludziņā satikās trīs gadalaiki – ziema, pavasaris un vasara. Nepagāja ilgs laiks, līdz viņi sāka strīdēties par to, kurš stiprāks. Par uzvarētāju kļuva vasara, atgādinot klātesošajiem, ka laipnība un siltums panāk vairāk nekā bargums.

Eglaines pamatskolas pārstāvji. “Pasaka par rāceni” vēstīja par košo rudeni, ražas novākšanu un kopības sajūtu, bet dziesma “Anniņa vannīņā” aicināja nomazgāties pēc labi padarīta darba.

Tilžas pamatskolas speciālā klase. Ciemiņi atzina, ka saule pavasarī silda ne tikai zemi, bet arī cilvēku sirdis.

Balvu PII “Pilādzitis” priekšnesums. Deja košajos pilādžogu krāsas kreklīšos raisīja prieku gan dejotājos, gan skatītājos.

Ciemiņi no Viļakas vidusskolas. Vēstījums par zeķu adīšanu un rotaļās iešanu dāvāja klātesošajiem Ziemassvētku noskaņu.

Tilžas pamatskola. Ar vārdiem, ka dzīvē bija gluži kā pasakā, iesākās stāsts par trim tēva dēliem, vecīti un zirņiem... (pasaka “Puķu zirņi”).

Vēsta par dabas mošanos. Bērni no Stacijas pamatskolas ar dziesmu par ezi un lāci, kuri mostas no ziemas miega, atnesa pavasari. Ar kustībām, tērpiem, vārdiem un dziesmām viņi atainoja ilgi gaidīto gadalaiku dabā – sauli, lietu, pieneņu plaukšanu un sejas darbus.

Īsumā

Gaisma spēj radīt siltumu

Sveču mēnesī Baltinavas bibliotēkā bija iespēja apskatīt sveču meistarišu Ilonas Keiņas, Ingridas Oļipovas, Ingridas Bleideles un Revitas Platačas darināto sveču izstādi.

Dažādie darbi, kā atklāj bibliotēkas vadītāja Sarmīte Bukša, dāvāja iespēju nokļūt gaismas, smaržu un noskaņu pasaulē. Apmeklētāji varēja aplūkot dabīgā bišu vaska, sojas vaska un klasiskās parafīna sveces, atklājot daudzveidīgas formas, krāsas un raksturus. “Pat neliela gaisma spēj radīt lielu siltumu,” pārliecināta S.Bukša. Ingrida Oļipova atklāj, ka interese par sveču liešanu radās pirms daudziem gadiem: “Pirmās sveces lēju no bišu vaska. Šobrīd jau aptuveni divus gadus leju arī no sojas vaska, izmantoju arī krāsu un smaržvielu dizaina elementus. Sveces pašai ļoti patīk, pa kādai labprāt iededzu mājās gan svētku reizēs, gan ikdienā.” Ingrida Bleidele sveces lej no savu bišu saražotā vaska: “Pirmsākumos sveces lējām dāvināšanas priekam, sūtījām radiem, draugiem un paziņām. Gadatirgos, tirgojot medu, svecītes noderēja kā skaists papildus noformējums. Esam piedalījušies meistardarbnīcās Baltinavas muzejā, mākslas skolā, kultūras namā un nodevuši sveču liešanas prieku bērniem.” Ilona Keiša sāka liet sveces pirms gada, jo gribēja izmēģināt ko jaunu: “Darbojos pēc noskaņojuma. Vaska svecītes ir smaržīgas un skaistas, neskatoties uz to, kādā formā salietas.”

Ar dizaina elementiem. Sveces I.Oļipova lej dāvināšanai, izstādēm un mīļu cilvēku priekam.

Bišu vaska svece. Sirdij mīļākas I.Bleidelei ir Ziemassvētku laika sveces, piemēram, eņģeliši un eglīšu rotas.

Smaržīgas un skaistas. Mājās I.Keiša pašas darinātos gaismas avotus iededz reiti.

Lappusi sagatavoja A.Socka

Problēma

Vai bez vainas vainīgais...?

Sanita Karavoičika

“6300 eiro kompensācija par morālo kaitējumu un piespiedu ārstēšanās Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā,” tieši šis tiesneša teikums, klausoties spriedumu pagājušā gada 6.novembrī Rēzeknes apgabaltiesā, balvenietei NATALĀJAI paliks atmiņā uz mūžu. Vienā dienā ar rokas vēzienu tika pārvilkts krusts viņas 25 gadu garumā ieguldītajam darbam, rūpēm, mīlestībai pret tuvāko un cerībai uz labāku nākotni. Tā vietā palikušas vien mieles un neatbildēti jautājumi, no kuriem visi sākas ar: “Kāpēc?” Šis nav stāsts, ko gribētos lasīt pie rīta kafijas. Šis ir stāsts, kas spiež apstāties un padomāt. Grupu māju teritorija – vieta, kam vajadzētu nozīmēt drošību gan tās iemītniekiem, gan apkārtējiem, kļūst par notikuma vietu, kur satiekas ievainojamība, bailes un sabiedrības atbildība.

Skaudrā notikuma pirmsākumi meklējami pirms 25 gadiem, kad Nataljas mātai, kurai ir garīga saslimšana, piedzima puika. Mazajam radniekam Vitālijam palika gads un trīs mēneši, kad balveniete pieņēma vienu no dzīves svarīgākajiem lēmumiem. Neskatoties uz to, ka pati bija mamma diviem dēliem, viņa savā aprūpē paņēma arī māsa puiku: “Ar dakteri redzējām, ka nav labi. Vitālijs savā vecumā tikai gulēja uz muguras un gaudoja kā sunītis. Ne uz sāniņa varēja pagriezties, ne kā citādi pārvietoties. Turklāt viņa mazo ķermeņi klāja zilumi. Acīmredzot tādā veidā māsa mēģināja apklusināt savu bērnu, lai neblāustās... Ja es viņu toreiz nepaņemtu, Vitālijs ātri aizietu. Bija vairāk nekā skaidrs, ka māsa par viņu parūpēties nav spējīga. Savukārt es nespēju Vitāliju atdot pansionātā nomiršanai. Viņš bija tik maziņš un neaizsargāts... Sirds plīsa, to redzot. Jutu, ka varu palīdzēt, tāpēc daudz nedomāju un kļuvi par aizbildni,” teic balveniete.

Drīz vien Vitālija ārstēšanās procesā iesaistījās portāls “ziedot.lv”, arī laikraksta “Vaduguns” lasītāji bija gatavi ziedot puisēna atlabšanai. Toreiz gandrīz neviens neticēja, ka Nataljai kaut kas izdosies. Bet izdevās. Kopā ar Vitāliju viņa piecas reizes devās uz Maskavu, kur notika cilmes šūnu pārstādīšana. Rezultāts bija manāms jau pēc pirmās procedūras. Trīs gadu vecumā Vitālijs sāka staigāt, vēlāk devās uz skolu. Tagad Natalja tos laikus atminas ar smaidu, jo, neskatoties uz puikas smago diagnozi un īpašo kopšanu 24 stundas diennaktī, viņam klājas samērā labi. “Mums ļoti paveicās, jo visur bija foršas skolotājas – Baltinavas internātpamatskolā Vitālijs mācījās līdz 6.klasei, jo tad skolu slēdza, pēc tam – Maltā. Arī tur viss bija ļoti labi. Problēmas sākās vēlāk,” skaidro Natalja.

Bija parasta vasaras diena

Vitālija un viņa aizbildnes dzīve sagriezās kājām gaisā 2024.gada 18.jūnijā. Kā ierasts, savas darbdienu Vitālijs pavadīja grupu mājā, kurā dzīvoja jau četrus gadus. Kā stāsta Natalja, kādā brīdī grupu mājas iemītnieku vienīgā aprūpētāja devās nomazgāt vienu no klientiem. Ārdrurvis palika nepieslēgtas, līdz ar to visi pārējie – bez pieskatīšanas. Vitālijs kopā ar dažiem citiem mājas iemītniekiem izdevību, izgāja teritorijā un devās uz krūmu pusi. Šajā laikā pa asfaltēto ceļu gar bijušo maizes kombinātu ar velosipēdiem garām brauca divas meitenes. “Toreiz vienai no viņām bija 13 gadi, otrai – 14. Meitenes brauca garām, un viena no viņām ieraudzīja, ka Vitālijs turpat pie krūmiem pašpmierinājās. No lielā stresa par pieredzēto pusaudzes notikušo izstāstīja mammām, un tās izsauca policiju. Tajā pat dienā no Rēzeknes atbrauca izmeklētājs un izsauca mani,” tās dienas notikumus atminas balveniete.

Tiesa nolēma: vainīgs

Diemžēl incidents ar šo notikumu nebeidzās. Pēc kāda laika Natalja saņēma tiesas pavēsti. Pirmajā tiesas prāvā, kas 2025.gada janvārī notika Balvos, Vitālija vainu atzina pilnībā. “Biju pārliecināta, ka valsts advokāte spēs mūs aizstāvēt, bet kļūdījies. Cietušo meiteņu vecāki tiesā iesniedza divas prasības par morālo kaitējumu. Trešā tiesas sēde notika pagājušā gada 6. novembrī Rēzeknes apgabaltiesā. Arī tā spriedumu atstāja nemainīgu. Vitālijam piesprieda piespiedu ārstēšanos Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā un izmaksāt morālo kaitējumu nepilngadīgo meiteņu ģimenēm kopsummā – 6300 eiro. Ja cietušo puses advokāte nebūtu pieprasījusi morālo kaitējuma summu piedzīt tieši no Vitālija, kurš ir 1.grupas invalīds, par viņu maksātu valsts. Taču advokāte uzstāja, ka nauda jāatmaksā pašam

Vieta cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs Balvos durvis vēra 2021.gada 26.aprīlī. Viens no šīs iestādes sniegtajiem pakalpojumiem ir arī grupu māja, kurā šobrīd dzīvo 12 klienti. Tieši šo iestādi vēl līdz pagājušā gada decembrim par savām otrajām mājām sauca balvenietis Vitālijs, kurš šobrīd izcieš sodu – piespiedu ārstēšanos Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā.

vainīkam. Faktiski Vitāliju padarīja par visistāko dzimumnoziedznieku – un tas viss, neņemot vērā faktu, ka savas slimības dēļ viņš fiziski nemaz nav spējīgs pat paskriet,” norāda balveniete. Likumdošana paredz, ka apsūdzētajam ir tiesības pārsūdzēt spriedumu arī Augstākajā tiesā, taču pēc visa, kas pārdzīvots pusotra gada laikā, Natalja bezspēcībā nolaidusi rokas, jo tālāk cīnīties vairs nav ne spēka, ne resursu.

Kopš pagājušā gada 23.decembra Vitālijs atrodas Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā, kur izcieš tiesas piespriesto sodu. Natalja priecājas, ka dienā, kad viņu aizveda, atbildīgo dienestu darbiniekiem pietika cilvēcības, lai vismaz piezvanītu un paaicinātu pavadīt. “Viss notika mierīgi – paldies par to policistiem. Vitālijs jau zina, kas ir Strenču slimnīca, ne reizi vien tur bijis. Pastāstīju, ka atbraukšu ciemos, bet viņš jau nesaprot, ka tur būs jāpavada aptuveni gads. Diemžēl vai par laimi, viņam nav laika izjūtas,” teic Vitālija aizbildne.

Par savu kļūdu samaksās dārgi

Cilvēki ar invaliditāti Latvijā nevienam nav vajadzīgi, viņu problēmās neviens neiedziļinās un tās risināt negrasās, – Nataljasprāt, gadījums ar Vitāliju to apliecina jo īpaši spilgti. “Tiesa piesprieda cietušo ģimenēm izmaksāt 6300 eiro, bet uz šī gada februāra sākumā summa jau bija 7440,76 eiro, jo klāt nācis parāds un sprieduma izpildes izdevumi. Tai pat laikā Vitālijam narkozē jāārstē zobi par 1,5 tūkstošiem eiro. Bet kurš samaksās par viņu? Neviens! Kompensācija jāizmaksā abām meitenēm, jo cietušo ģimenes uzskata, ka Vitālijs ir sabiedrībai bīstams. Jā, nenoliegšu, viņam ir kaut kādas dabiskas tieksmes. Taču jauns vīrietis – 24 gadi. Bet viņš nesaprot, ko dara, tāpēc jau Vitālijs ir pieskatāms 24 stundas diennaktī,” teic balveniete. Viņai skumji par to, ka nepilngadīgās meitenes tik ļoti stingri aizsargā likums, savukārt Vitālijam – jauniešiem, kurš ir 1.grupas invalīds ar īpašu kopšanu, uz aizstāvību cerības mazākas. “Godīgi sakot, joprojām nespēju pieņemt tiesneša lēmumu. Vitālijs nestāvēja uz lielā ceļa, bet gan grupu mājas teritorijā. Bija jūnijs, koki un krūmi saplaukuši zaļi. Meitenes taču varēja mierīgi pabraukt garām, bet acīmredzot to neizdarīja. Uzreiz pēc pirmās tiesas valsts cietušajām pārskaitīja naudu – morālo kompensāciju, kuru tagad tiesu izpildītāji pakāpeniski atskaitīs no Vitālija,” stāsta Natalja.

Vēl un vēlreiz analizējot liktenīgās dienas notikumus, balveniete spriež, – vai tiešām meitenēm nodarīta tik liela morālā trauma? “Gribat teikt, ka viņas neko tādu nav redzējušas nevienā filmā vai “TikTokā”? Nu neiestāstīsiet man to! Tiesnesis abām meitenēm lika aprakstīt, kur notikuma brīdī kurš atradās un ko darīja. No viņu liecībām bija skaidrs, ka Vitālijs stāvēja grupu mājas teritorijā, krūmos, nevis atradās uz ielas. Bet pusaudzes nepabrauca vienkārši garām, viņām bija interesanti... Un par to Vitālijs un es ļoti dārgi samaksājām,” teic balveniete.

Cerības bija lielas

Vitālija aizbildne vēl šodien atceras, kā īpašo bērnu vecāki gaidīja to dienu, kad, pateicoties Deinstitutionalizācijas (DI) projektam, Balvos atvērās grupu māja un Daudzfunkcionālais

centrs bērniem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Tas bija cerību stars visiem, ir īpaši vecākiem, kuru bērni jau sasnieguši 18 gadu vecumu. “Ar tādām cerībām skatījāties uz notiekošo, Dienas centrā bija paredzēts viņus nodarbināt un apmācīt. Grupu mājā Vitālijs sāka savu pastāvīgo dzīvi. Viņu uz turieni aizvedu ar domu, ka būs pieskatīts un aprūpēts, kā sākumā arī tika solīts, taču izrādījās, ka tieši grupu māja salauza viņa dzīvi...,” secina aizbildne. Viņa teic, – kamēr šim vērienīgajam projektam bija pieejams Eiropas fondu finansējums, viss notika – īpašie bērni ar asistentiem sēdās autobusos un brauca ekskursijās, par velti apmeklēja dažāda veida rehabilitācijas nodarbības un sportoja. Vārdu sakot, realizēja vienu no projekta mērķiem – iekļauties sabiedrībā. Taču skaistā pasaka beidzās līdz ar projekta finansējumu. Tālāk visas izmaksas gūlās uz pašvaldības pleciem, un aktivitātēm arvien vairāk sāka pietrūkt naudas.

Pēkšņi kļuva neērts un problemātisks

Natalja stāsta, ka pēc notikuma ar nepilngadīgajām meitenēm attieksme pret Vitāliju grupu mājā jūtami izmainījās: “Arvien biežāk no aprūpētājas dzirdēju, ka alga viņai maza, un ar Vitāliju problēmu daudz. Viņam tur nav vietas – vienīgi pansionātā Litenē. Un to klausījos gandrīz katru reizi. Tai pat laikā vismaz četrreizēja izvērtēšana un dokumenti apliecina, ka Vitālijs atbilst visiem kritērijiem, lai šādā iestādē uzturētos,” viņa norāda. Pēc notikušā incidenta aizbildne no grupu mājas saņēma iesniegumu, kurā tika apgalvots, ka Vitālijs ir agresīvs, draud un atsakās lietot medikamentus. Viņasprāt, iesnieguma mērķis bija mudināt rast iespēju Vitāliju ievietot citā aprūpes iestādē. “Pēc šīs vēstules piezvanīju uz slimnīcu Strenčos, izstāstīju situāciju, un jau nākamajā dienā ar Vitāliju devāmies pie dakteres. Dakteres mutiskais slēdziens bija, ka Vitālijam ārstēšanās stacionārā nav nepieciešama. Visticamāk, problēma profesionalitātē, attieksmē un mākā sarunāt,” stāsta balveniete.

Izrādījās, ka līgums neparedz obligātu pieskatīšanu

Vitālija aizbildne joprojām uzskata, ka par 2024.gada jūnijā notikušo atbildība jāuzņemas iestādei un aprūpētājam, kura viņu atstāja nepieskatītu. “Kopš brīža, kad projekta finansējums beidzās, situācija būtiski izmainījies. Tagad tas ir parasts pansionāts, kuru nesaprotu, kādēļ jāuztur. Tikpat labi uz Daudzfunkcionālo dienas centru, kur notiek nodarbības, klienti var atnākt arī no pansionāta. Esmu klusējusi par ļoti daudzām lietām, bet nu gan mana sirds ir pilna. Viņi attaisnojas sakot, ka šī iestāde nav ieslodzījuma vieta, var pārvietoties brīvi. Tam piekrišu, ka tas tiešām nav cietums, bet cik gadus pašvaldībai lūdzam, lai apkārt teritorijai uzliek žogu un uzstāda novērošanas kameras?! Nekas no tā nav ne sadzirdēts, ne izdarīts,” secina Natalja. Turklāt viņa stāsta, ka otrās tiesas laikā noskaidrojās vēl kāds nozīmīgs fakts. Izrādās, līgums, kas sastādīts starp grupu māju un klientu, neparedz obligātu iemītnieka pieskatīšanu, līdz ar to arī viņi nenes nekādu atbildību. “Faktiski es tiku maldināta. Atdevu bērnu iestādei ar pārliecību, ka viņš būs pieskatīts un aprūpēts, taču beigās izrādās, ka juridiski par Vitālija uzraudzību neviens neatbild,” secina Natalja.

Ārstēšanas vietā solija kriminālatbildību

Ik pa laikam Vitālijam nepieciešama ārstēšanās slimnīcā, taču reizēm viņa aizbildni pārņem izmisums, jo Vitāliju nekur neņem pretī! Un pamats atteikumam vienmēr viens un tas pats, – puisis nav agresīvs. “Kopš Vitālijam palika 18 gadi, es viņu pat slimnīcā nevaru ielikt – ne izsaucot ātro palīdzību, ne griežoties pie ārsta. Un pie kura ārsta mums vispār griezties? Nav jau pie kā. Kad mani izsauca uz sarunām bāriņtiesā, psihiatrs solīja, ka mūs pieņems. Vienu reizi aizgājām, vairāk toreiz nevajadzēja. Bet stāsts ir par to, ka līdz tai reizei pie viņa varējām tikt tikai rindas kārtībā, kas nozīmē, ka jāgaida vismaz pusgads. Pēc tam dakteris vairs nebija ne sazvanāms, ne atbildēja uz izziņām. Rakstīju, ka Vitālijam beidzas zāles, atbildē – klusums. Nācās meklēt citu psihiatru. Lūk, tāda ir realitāte,” norāda balveniete. Viņa piebilst, ka par Vitāliju jau no mazām dienām cīnījies tā, kā reti kura mamma par savu miesīgo bērnu. Aizbildne neslēpj, – kopš 12 gadu vecuma Vitālijam progresējusi viena no slimības izpausmēm. Ik pa laikam viņam patīk atkailināties un parādīt to, ko cilvēki ikdienā sabiedrībā neviens nerāda. Ko tikai viņa nav darījusi, lai situāciju vērstu par labu, bet bez rezultāta: “Kādreiz armijā puīšiem deva zāļu devu, lai nav seksuālas tieksmes, tagad tā darīt nedrīkst – cilvēktiesības neļauj. Lūdzu ārstiem, lai Vitāliju izoperē – biju pat gatava paņemt kredītu un samaksāt. Bet nē, arī to nedrīkstēju. Likumdošana neatļauj, par to man var piespiest reālu cietumsodu.” Un te, kā norāda Natalja, atkal absurds – sataisīt operāciju likums neļauj, toties par to pašu problēmu sodīt drīkst!

Tikai viens risinājums – pansionāts

“Tagad esmu spiesta no Vitālija atteikties – citas izejas nav. No novada pašvaldības saņēmu vēstuli, kurā teikts, ka pēc soda izciešanas Strenču psihoneiroloģiskajā slimnīcā viņu vairs neuzņems nevienā aprūpes iestādē Balvu novadā, pat ne Daudzfunkcionālajā Dienas centrā, jo Vitālijs ir tiesāts. Nekas cits neatlieks, kā smagu sirdi viņu vest uz pansionātu,” asarām acis teic balveniete. Viņa priecājas, ka vismaz Strenčos tikšanās ar Vitāliju nav liegta – viņš dzīvo slēgtā istabīņā trijātā, ir telefons un televizors. “Protams, labi, ka Vitālijs vismaz nav cietumā. Dzīvot var, pabarots arī ir. Pats viņš gan neko daudz nesaprot – pajautā, ko viņam atvedīšu, kad atbraukšu, bieži vien piezvana, lai tikai noskaidrotu, kur esmu. Viņam nav saprašanas ne par laiku, ne ko citu,” stāsta Natalja. Viņa piebilst, ka visvairāk sirds sāp par ko citu. Kamēr Vitālijs līdz 18 gadu vecumam dzīvoja pie Nataljas, viss bija daudz maz kārtībā. Protams, arī tajā laikā visādi gāja, bet dakterei drīkstēja piezvanīt un lūgt padomu jebkurā laikā, un aizbildne daudzreiz tā arī darīja. “Mēs nekad nesēdējām mājās. Kur tikai ar Vitāliju nebijām un ko tikai nedarijām – viņam nebija brīva laika, lai nodarbotos ar kaut ko sliktu. Vitālijs palīdzēja mājas darbos, mazdārziņā iemācījās nopļaut zāli – daudz ko prata un darīja. Tikai bija jāmaks ar viņu sadzīvot. Pēc pilngadības sasniegšanas, ievietojot Vitāliju grupu mājā, atviegloti nopūtos – cerēju, ka varēšu strādāt un darbīenās nesatraukties par Vitāliju, viņš būs pieskatīts un aprūpēts. Taču izrādījās, ka šī cerība bija mana lielākā kļūda,” skumji secina balveniete.

Vilusies valstī un sistēmā

Šokēta par notikušo ir arī Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības vadītāja MARIJA DUĻBINSKA, kura atzīst: “Izbrīna ne vien cietušo ģimeņu rīcība konkrētajā situācijā, bet arī tiesnešu lēmums. Jutos ļoti vilusies mūsu valstī, pašvaldībā un jēdzienā ‘cilvēcība’. Man vienkārši nolaižas rokas. Kā īpašā bērna mammai, kuram ir smagi gan garīgie, gan kustību traucējumi, bail padomāt, kas viņu sagaida nākotnē.” Biedrības vadītāja stāsta, ka ar Vitālija aizbildni pazīstama kopš bērnības, kad sāka darbu šajā amatā. Gadiem ilgi viņas kopā strādājušas, cīnījušas, centušas Vitāliju integrēt sabiedrībā, iesaistīt aktivitātēs, rehabilitācijas pasākumos, arī piedalīties Eiropas Deinstitutionalizācijas projektā. M.Duļbinska norāda, – iesaistoties DI projektā, dažādi ārsti speciālisti Vitāliju vairākkārt izvērtējuši un likuši noticēt, ka tāds cilvēks ne tikai nedrīkst būt izolēts dzīvoklī vai medicīnas iestādē, bet, gluži otrādi, viņam ir vieta sabiedrībā – jāiet, jādarbojas un jāapgūst pašaprūpes iemaņas. Bet diemžēl līdz ar DI projekta finansējumu beidzās arī lielais atbalsts. “Tagad jāsaka – naivi, bet mēs ticējām, ka grupu mājā un dienas centrā cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem atrodas drošībā, jo tie tomēr ir slimi cilvēki ar garīgiem traucējumiem. Viņi ir ļoti neaizsargāti. Natalja cīnījās, lai grupu mājā Vitālijam istabiņā būtu internets, lai var klausīties mūziku un skatīties televizoru,” situāciju raksturo M.Duļbinska.

Rikoja sapulces, prasīja, bet velti

Jau pašā DI projekta realizācijas sākumā mūžīgo bērnu vecāki pamanīja būtiskas nepilnības. Biedrības vadītāja stāsta, ka vēl Covid laikā ar maskām uz deguniem un arī pēc tam viņa ar

vecākiem gāja pie sociālās pārvaldes darbiniekiem, vadītājas, dienas centra darbiniekiem, rikoja sapulces ar novada vadību, runāja un vērsa uzmanību, ka apkārt grupu mājai un Daudzfunkcionālajam centram jāuzliek žogs, ka padsmiņi cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem jābūt vairāk nekā vienam aprūpētājam, kurš viņus pieskata. “Mēs nejutāmies droši, ka cilvēkiem šajā aprūpes iestādē tiek nodrošināta nepieciešamā vide. Ļoti labi saprotu vecākus, kuri savus lielos jeb, kā mēs sakām, mūžīgos bērnus tomēr vēlas pa dienu atvest uz Daudzfunkcionālo centru. Tad ir laiks kaut nedaudz pievērsties pašam sev – jānopelna maizīte iztikai, jāsakārto dokumenti, un ir arī vēl citi ģimenes locekļi. Un, kad ar Vitāliju notika tāda liela nelaime, mēs pat iedomāties nevarējām, ka līgums ar grupu māju sastādīts tā, ka neviens neatbild par cilvēku ar garīgiem traucējumiem. Mums paskaidroja, – viņi drīkst iet, kad grib un kur vēlas. Bet tā nedrīkst būt! Un rezultāts ir šausmīgs. Tas ļoti sāp, jo cilvēks ar rīcībnespēju, kuram ir arī I.grupas invaliditāte un īpaša kopšana, tika sodīts,” apliecina M.Duļbinska.

Vitālijs ir nolemts...

Invalīdu biedrības vadītāja ir pārliecināta, ka savas slimības dēļ Vitālijs pats droši vien nesaprot, kas ar viņu notika. Taču ir pilnīgi skaidrs, ka viņu izārstēt vai kaut ko būtiski uzlabot veselības stāvoklī nav iespējams. “Tagad visas mūsu ģimenes brīdinu neuzticēties un nekādā gadījumā nepaļauties, ka mūžīgie bērni grupu mājā ir drošībā. Ja ir iespēja, labāk lai viņi tomēr atrodas mājās, siltumā un pieskatīti. Un nevajag domāt, ka Vitālijs ir vienīgais, ar kuru tā notika. Jebkurš no mums jebkurā brīdī var saslimt,” apliecina viņa. Kāds tagad Vitālijam ceļš? Marija Duļbinska piekrist Vitālija aizbildnes Nataljas bažām, ka viņam vairs nav nākotnes. “Cik viņš ilgi izolēts, slēgta tipa pansionātā nodzīvos? Pieredze liecina, ka tādi bērni tajās iestādēs diemžēl ilgi nedzīvo. Lai cik sāpīgi to atzīt, viņš ir nolemts nāvei, bet ģimene – sāpēm un ciešanām.... Vienīgais, ko lūdzu, lai Dievs stiprina Natalju un viņa spēj pārdzīvot šo visu,” teic biedrības vadītāja.

Grupu māja nav slēgta tipa iestāde

Piecu gadu laikā, kopš pastāv Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs un grupu māja Balvos, šis ir pirmais gadījums, kad grupu mājas klients saukts pie kriminālatbildības, – apliecina iestādes vadītāja SKAIDRĪTE SALENIECE. “Fakts ir noticis, un šajā gadījumā īsti nav ko vainot, jo slimība ir slimība. Esam dzirdējuši pārmetumus par nepietiekamu pieskatīšanu, taču gribu vērst uzmanību, ka aprūpētājs pieskata 14 iemītniekus jeb klientus, ņemot vērā noslēgtā līguma un iekšējās kārtības noteikumus. Viņš seko līdz klientu darbībām, higiēnai, pieskata, palīdz ar pašaprūpi, noteiktā laikā izdala medikamentus, bet juridiski 100% par katru atbildību nenes. Līgumu sastāda jurists, klients vai viņa pārstāvis ar to iepazīstas un

paraksta. Ja līgumā otras puses paraksts ir, tātad viņš to ir izlasījis un piekritis kārtībai,” teic iestādes vadītāja. Viņa uzsver, ka grupu māja nav slēgta tipa iestāde. Tās iemītnieki vieni paši drīkst brīvi doties pastaigās vai uz bibliotēku, koncertu, pie ārsta vai, piemēram, veikalu, ko daudzi arī izmanto.

Līdz šim pretenziju nebija

“Konkrētajā situācijā ar Vitāliju vainot aprūpētāju par to, ka nebija aizslēgtas durvis, nevar, jo grupu mājas noteikumi to nemaz neparedz. Atkārtējos vēlreiz – šī nav slēgta tipa iestāde. Mums nav ne sargu, ne žoga apkārt mājai – tādām arī nav jābūt. Šis ir dienas aprūpes centrs un grupu māja. Jā, mūsu klientiem ir vieglākas vai smagākas pakāpes garīgas saslimšanas un dažādi līmeņi, bet viņi nav tādi, kurus jātur redzeslokā un jābūt klāt 24 stundas diennaktī. Tādas uzraudzības mums nav, un viens aprūpētājs to nemaz arī nevarētu izdarīt. Turklāt nekur valstī uz šādu cilvēku skaitu nav divu aprūpētāju,” skaidro S.Saleniece. Viņa piebilst, ka līdz šim ne no viena cita klienta vai viņa radnieka pretenzijas nav saņemtas. Gluži otrādi, cilvēki saka paldies par iespēju savus tuviniekus vest gan uz nodarbībām dienas centrā, gan dzīvot grupu mājā. Kolēģi no citiem novadiem brauc uz Balviem pieredzes apmaiņā, atzīstot par labu esam tieši Balvu novada izstrādāto darbības modeli.

Iestādes vadītāja atzīst, ka strādāt šajā jomā nav ne vienkārši, ne viegli, jo problēmu bijis un būs daudz. Ir lietas, kuras var atrisināt un kuras nav spējīgs atrisināt neviens, jo tā nav slimnīca vai stingrā režīma iestāde, bet aprūpes centrs, kurā katrs darbinieks savu darbu dara atbildīgi. “Ne katrs var izprast darbu ar cilvēkiem, kam ir garīga rakstura traucējumi – mūsu sabiedrība vēl nav tik atbalstoša un saprotoša, kā to gribētu. Visam ir vajadzīgs laiks, atbalsts, izpratne no līdzcilvēkiem, īpaši tiem, kurus skar šī sāpe, un tiem, kuri patiešām rūpējas par mūžīgajiem bērniem. Situācija, protams, smaga un sarežģīta, bet neviens jau nav provocējis, lai tāda būtu. Mums bijušas pārbaudes no Labklājības ministrijas, Darba inspekcijas, Tiesībsarga, un neviena no šīm institūcijām pārkāpumus nav konstatējušas. Cenšamies strādāt atbilstoši likumdošanai un noteikumiem. Nezinu, vai mājās par visiem tā rūpējas, kā rūpējamies mēs – katram palīdzam izkalkulēt finanses, smēķētājiem pat izrēķinot cigarešu daudzumu dienā, lai pietiktu naudas līdz mēneša beigām. Palīdzam ar apģērbu, vedam labor zobus un pie citiem speciālistiem. Par konkrēto gadījumu runājot, ir dažādi fakti un notikumi, kurus kā iestāde diemžēl neesam tiesīgi skaidri izpaust. Taču nedrīkst apgalvot, ka neviens neko nedara un neseko līdzī – viss ir piefiksēts, dokumentēts, ziņots ārstiem, apdraudējumu gadījumā izmantota drošības poga, kas kritiskās situācijās bijusi glābiņš. Protams, cilvēci ļoti žēl aizgādnes un Vitālija par to, kas noticis. Ir smagi kaut ko tādu piedzīvot,” apliecina iestādes vadītāja.

Komentārs

Tiesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece GĪTA GAILĪTE:

– Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā un, ja nepieciešams, sociālo aprūpi cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuriem ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Savukārt dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija (dienas aprūpes centrs) cilvēkam ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina aprūpi un iespēju iesaistīties fiziskās un garīgās aktivitātēs. Tas nozīmē, ka no 2025.gada visās pašvaldībās jānodrošina saviem iedzīvotājiem iespēju saņemt grupu mājas pakalpojumu.

To, kādas prasības jāievēro sociālo pakalpojuma sniedzējiem, nosaka MK noteikumi. Tie paredz, ka grupu mājas pakalpojuma sniedzējs sociālā pakalpojuma sniegšanā iesaista sociālo darbinieku un sociālo rehabilitētāju vai sociālo aprūpētāju, vai aprūpētāju. Ja grupu mājas pakalpojums tiek sniegts klientiem ar vidēji smagiem funkcionāliem traucējumiem, diennakts uzraudzību var nodrošināt vismaz viens darbinieks vai elektroniskās informācijas sistēma, ar kuras lietošanu iepazīstināti visi klienti un kura ir ērti lietojama ārkārtas situācijā. Savukārt, ja grupu mājas pakalpojums tiek sniegts klientiem ar smagiem un ļoti smagiem funkcionālajiem traucējumiem un klientiem ar ierobežotu rīcībnespēju, nodrošina diennakts uzraudzību, kuru veic vismaz viens darbinieks.

No biroja prakses secinām, ka daļa pašvaldības grupu mājas pakalpojumu visbiežāk nodrošina cilvēkiem ar mēreniem līdz smagiem fizisko vai garīgo spēju ierobežojumiem (I un II aprūpes līmeni), retāk – cilvēkiem ar smagiem fizisko vai garīgo spēju ierobežojumiem (III aprūpes līmeni), savukārt cilvēkiem ar ļoti smagiem fizisko vai garīgo spēju ierobežojumiem (IV aprūpes līmeni) grupu mājas pakalpojums gandrīz nav pieejams. Vienlaikus var būt situācija, ka pašvaldībā izveidotais pakalpojums jau ir aizpildīts un brīvu vietu nav. Tad cilvēku var uzņemt rindā. Piešķirot pakalpojumu, pašvaldības sociālais dienests veic cilvēka fizisko un garīgo spēju izvērtējumu un nosaka aprūpes līmeni, cita starpā ņemot vērā arī psihiatra atzinumu.

lemesli, kādos sociālo pakalpojuma saņēmšanu atsaka, var būt dažādi. Piemēram, augsts pašnāvības risks, cilvēkam ir ar tiesas lēmumu noteikti medicīniska rakstura piespiedu līdzekļi, terapeitiski rezistenti psihotiski traucējumi, kuru dēļ cilvēks bīstams apkārtējiem vai sev (augsts agresijas vai autoagresijas risks), un asociāla, emocionāli labila, paranoīda personība, organiska personība ar uzvedības traucējumiem, persona ar augstu agresīvas (vardarbīga, destruktīva) uzvedības risku, patoloģisku tieksmju izbrīvēšanos. Minētās kontraindikācijas ne vien rada nepieciešamību pēc stacionāras ārstēšanas, lai novērstu vai mazinātu minētos negatīvos simptomus, bet arī rada ļoti augstu apdraudējuma risku citiem sociālās aprūpes pakalpojuma saņēmējiem, darbiniekiem un arī ģimenes locekļiem (aprūpes mājās gadījumā). To, vai konkrētai personai ir tiesības saņemt grupu mājas pakalpojumu, izvērtē pašvaldības sociālais dienests. Ja sociālais dienests ir atteicis piešķirt pakalpojumu, cilvēkam pašam vai viņa pārstāvim ir tiesības šo lēmumu apstrīdēt pašvaldībā. Savukārt, ja pašvaldības lēmums neapmierina, tad ir tiesības vērsties arī tiesā.

Lasīt, ne

2025.gadā svinam pirmās iespēstās latviešu grāmatas piecsimtgadī. “Vaduguns” publicē rakstu sēriju par grāmatu nozīmi laika griežos, kā mudināt lasīt un uzlabot lasītprasmi, lasītkāri, turklāt nodrošinot pēctecību, tādējādi stiprinot gan latviešu, gan latgaliešu garu un spītu. Sabiedriski nozīmīgu publikāciju sērijā meklēsim atbildes, vai grāmatu un bibliotēku vēsture ir spogulis, kurā ieraugāmi nācījas intelektuālie meklējumi, sasniegumi un zaudējumi, attieksme pret savējiem un citādajiem. Tāpat uzsversim, ka tauta un tās valoda nevar pastāvēt bez savas grāmatniecības.

Diskusija

Tehnoloģiju uzdevums ir palīdzēt, nevis traucēt

Kopš 2012.gada skolēnu lasītprasme Latvijā ir pasliktinājusies, un 2022. gadā sasniegts tās zemākais punkts pēdējo 20 gadu laikā, – liecina 2024.gadā publicētie Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas rezultāti. “Kādas ir lasītprasmes veicināšanas iespējas un metodes?” jautājam izglītības un kultūras jomā zinošām speciālistēm.

Diskusijā piedalās:

LOLITA KOKOREVIČA, Bērnpils pamatskolas skolotāja, valodu (latviešu) un kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslas metodiskās jomas koordinatore, 2025.gadā saņēma Balvu novada domes Atzinības rakstu par pilsonisko un sabiedrisko aktivitāti, ieguldījumu izglītības jomas un novada attīstībā, pozitīvu izglītības iestādes tēla veidošanu un novada vārda popularizēšanu, amatierateātra “Jandāls” vadītāja un pasākumu scenāriju līdzautore;

SANITA ANCKINA, Rugāju vidusskolas skolotāja, izglītības metodiķe, titula Balvu novadā “Gada skolotājs 2025” īpašniece, Rugāju tautas nama dāmu vokālā ansambļa vadītāja;

EVIJA KRAKOPE, Eglaines pamatskolas skolotāja;
UTA SUSEJA, Balvu Centrālās bibliotēkas direktore.

Vai situācija ir mainījusies?

L.KOKOREVIČA: – Būtu naivi cerēt, ka pēc tik ilgas lejupslīdes situācija strauji mainīsies. Tā tas nestrādā. Ja kaut ko vajadzīgajā laikā palaižam garām, jāiegulda daudz lielākas pūles, lai sasniegtu labu rezultātu. Lasītprasme ir nepieciešama, lai izprastu ne vien literatūru, bet arī, piemēram, matemātiku, fiziku. Tā ir izglītības ieguves pamatprasmē, tāpēc satraukumam patiešām ir iemesls. Pašreiz skolēnu lasītprasmes attīstīšanai tiek pievērsta pastiprināta uzmanība ne tikai Latvijā. Iespējams, lasījāt par situāciju ar lasītprasmi Zviedrijā un plānotajiem pasākumiem tās uzlabošanā. Latvijā nav izņēmums. Jau pāris gadus norisinās sabiedrības iesaistes kustība “Restarts lasīšanai”, kas turpina LNB lasīšanas veicināšanas iniciatīvas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Grāmatu starts” un “Skaļās lasīšanas sacensības”. Pricējos, ka mūsu novada skolās, skolu un publiskajās bibliotēkās notiek daudzveidīgi pasākumi, kuru mērķis ir motivēt skolēnus lasīt. Tāds pasākums, piemēram, ir lasīšanas konkurss “Lasi, ieklausies, domā”, kuru katru gadu organizē skolu bibliotekāru metodiskā apvienība. Ceru, ka, sadarbojoties visām ieinteresētajām pusēm – vecākiem, skolotājiem, bibliotekāriem un arī pašiem skolēniem –, situācija mainīsies. Kad pēc stundas pienāk 7.klases meitene un padalās iespaidos par grāmatu, kuru sākusi lasīt, saproti, kas viss patiešībā jau notiek.

S.ANCKINA: – Bērni lasa nepietiekami daudz. Tā diemžēl ir.

E.KRAKOPE: – Lai gan šobrīd ļoti daudz tiek pievērsta uzmanība lasītprasmes uzlabošanai un tās nostiprināšanai – tiek pilnveidots mācību saturs, akcentēta lasītprasme visos mācību priekšmetos, vairāk uzmanības pievērsts agrīnajai lasītprasmei –, tomēr jāatzīst, ka būtisku uzlabojumu nav. Daļa bērnu lasa, bet angļu valodā, kas no vienas puses ir ļoti apsveicami, tomēr tas ietekmē jauniešu spēju izteikties un rada grūtības, piemēram, rakstot domrakstus, jo teikumu veidošanas uzbūve būtiski atšķiras. Lai varētu spriest par pārmaiņām, tam vajadzīgs ilgāks laika periods.

R.SUSEJA: – Kopš 2022.gada nav publicēti jauni OECD starptautiskie rezultāti, tāpēc objektīvi nav iespējams apgalvot – situācija Latvijā ir būtiski uzlabojusies vai pasliktinājusies. 2025.gada datu apkopojums vēl nav pieejams. Tomēr mēs varam runāt par Balvu reģiona bērnu un jauniešu (lietotāju līdz 18 gadu vecumam) lasīšanas tendencēm. Šobrīd gan vēl notiek datu par 2025.gadu apkopošana un analīze. Vērojama aktīvo lietotāju skaita līdz 18 gadu vecumam stabilitāte (pat pieaugums) – Balvu Centrālajā bibliotēkā pieaugums par 8,5%, novadā – 1,5%. Pilsētā būtiski pieaudzis izsniegumu skaits

vecuma posmā līdz 18 gadiem – par 24%, savukārt novadā – nedaudz sarucis – par 2%. Balvu reģiona bibliotēkas iegulda lielu darbu lasīšanas veicināšanā daudzveidīgās aktivitātēs – organizējot pasākumus, grāmatu izstādes, konkursus, piedaloties nacionāla līmeņa lasītveicināšanas programmās (Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības). Esam novērojuši, ka pamatrādītāju pieaugumu ietekmē arī aktīva bibliotēkas darbības popularizēšana gan mājaslapā, gan sociālajos kontos, gan pilsētvidē afišu veidā u.c. Neskatoties uz kopējo bibliotēkas pamatrādītāju dinamikas stabilitāti, nopietns izaicinājums ir bērnu un jauniešu zemā lasītprasme, spēja izprast, analizēt tekstu un diskutēt par izlasīto.

Kā bērnu ieinteresēt lasīt?

L.KOKOREVIČA: – Ar savu piemēru. Lasītprasmes attīstīšana sākas jau ar bērna piedzimšanas brīdi, vēl bērna pirmslasīšanas periodā, kad vecāks lasa priekšā. Vēlāk, bērnam augot, abi kopā aplūko ilustrācijas. Pārrunā. Svarīgi, lai raisās iztēle. Vārdam jāiet roku rokā ar iztēli, tad arī bērnam būs interesanti lasīt. Otrs aspekts – ja vecāks tikai lasa priekšā un vēlāk grāmatu noliek plauktā, tas nedarbosies. Bērnam jāredz, ka vecāks brīvajos brīžos arī lasa. Ja gribam, lai interesi par grāmatu lasīšanu rosina tikai skola, bet pašiem bērniem radinām pie animācijas filmām (kaut arī labām un attīstošām), jo tā ir ērtāk, būs daudz grūtāk motivēt bērnu lasīt. Jā, protams, skola darīs visu iespējamu un arī dara. Kā labu piemēru varu minēt mūsu skolas 5./7.klases audzinātāju. Viņa kopā ar saviem audzēkņiem lasa “Bērnu žūrijas” grāmatas, lai pēc tam ar klasi varētu pārrunāt lasīto. Patiesībā par jautājumu, kā ieinteresēt bērnu lasīt, būtu vērtīgi aprunāties ar vecākiem, kuru bērni daudz lasa. Lasītprasmes attīstīšana kopš mazotnes ir investīcija bērnam, kas vēlāk atmaksāsies gan bērnam, gan vecākiem.

S.ANCKINA: – Bērnam ir jāredz, ka lasa ne tikai skolā, bet arī vecāki, māsa, brāļi. Kopā ar bērnu jāapmeklē bibliotēka. Mums ir tik jauka bibliotēka, tik interesantas nodarbības un aktivitātes. Tas noteikti piesaistītu bērnus lasīt un iepazīt grāmatas.

E.KRAKOPE: – Interesi par lasīšanu nevar radīt tikai skola, to lielā mērā ietekmē situācija ģimenē. Manuprāt, ja bērns redzēs pieaugušo lasām, tad varbūt to uztvers kā normu. Svarīgi ir radīt mājās vidi, kur grāmatas atrodamas redzamā vietā un brīvi pieejamas. Tomēr, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko situāciju Latvijā, nākas sastapties ar realitāti, kad mājās nav pat grāmatplaukta vai labi, ja ir viena grāmata. Bibliotēkas piedāvā daudz pasākumu, tāpēc tās apmeklēšana bērniem kopā ar vecākiem varētu veicināt lasītprasmi un pozitīvu attieksmi pret grāmatām. Noteikti būtu jāļauj bērnam izvēlēties brīvība, kad viņš izvēlas lasīt savām interesēm atbilstošu literatūru. Iespējams, varētu palīdzēt arī kopīgas sarunas par izlasīto gan ar vecākiem, gan ar kādu no skolotājiem. Viena no pēdējā laikā apmeklētajiem kursiem lektore dalījās pieredzē, ka skolā, kurā mācās viņas bērns, literatūras skolotāja uzdod lasīt grāmatu ne tikai saviem skolēniem, bet arī vecākiem. Tad izlasītā grāmata mājās tiek pārrunāta un skolēns var skolā dalīties ne tikai ar savām pārdomām par izlasīto, bet arī ar savu vecāku viedokli. Viens no pozitīvajiem piemēriem ir arī šī gada olimpiāde latviešu valodā un literatūrā, kur, tai gatavojoties, elektroniskā formātā bija jāizlasa A.Kļavja grāmata “Melnais akmens” triloģijas pirmā grāmata “Ceļš uz nezināmo”. Pēc olimpiādes mūsu skolas meitenei radās interese izlasīt arī pārējās daļas, un viņa izteica vecākiem vēlēšanos tās iegādāties. Un tā visas trīs grāmatas meitene saņēma kā dāvanu savā dzimšanas dienā. Nu, re, grāmata atrada ceļu vismaz uz viena lasītāja sirdi.

R.SUSEJA: – Esmu vienprātīgs ar pētnieci, doktora grāda pretendenti agrīnās bērniības studijās Portsmutas Universitātē (Lielbritānija) Zandu Fabriks, kura saka: “Mīlestība pret grāmatu lasīšanu, kas ir pamatākums lasītprasmes attīstībai, sākas jau agrā bērnībā. Daudzi zinātniskie pētījumi liecina, ka lasītprasmes veidošanās ir cieši saistīta ar to, vai bērniem ikdienā lasa vecāki un citi pieaugušie. Ir svarīgi, lai bērni redzētu, ka pieaugušie uztver lasīšanu kā dabisku un patīkamu ikdienas dzīves sastāvdaļu. Bērniem augot, šie agrīnie piemēri kļūst par viņu ikdienas

pieredzes pamatu, un pakāpeniski arī viņi paši attīsta mīlestību pret lasīšanu.” Tā kā esmu ne tikai bibliotēku jomas speciāliste, bet arī divu jau pieaugušu bērnu mamma, praksē iegūta zināma pieredze. Agrā bērnībā dēlam ļoti patika priekšā lasīšana. Mums bija grāmatiņa ar stāstiņu par pelēnu Peksi, kurš negribēja gulēt. Katru vakaru pirms gulētiešanas tā tika lasīta un pārslasīta. Noguruma brīžos lasot mēģināju izlaist lapas. Tiklīdz kāda epizode izlaista, dēls teica: “Mammu, lasi pēc kārtas – tu izlaidi Pekša zobu tīrīšanu!” Tas bija zināms rituāls un sava veida kārtība pirms gulētiešanas, kas lielā mērā asociējas ar drošību un tuvību, nevis pienākumu. Bērnu var ieinteresēt lasīt, ja lasīšana kļūst par brīvprātīgu, aizraujošu un emocionāli patīkamu pieredzi. Svarīga ir izvēles brīvība, pieaugušo piemērs un vide, kur grāmata nav pienākums, bet piedzīvojums. Svarīgākais ir padarīt lasīšanu par patīkamu pieredzi, nevis pienākumu.

Pirmo priekšstatu par literatūras lasīšanu sniedz mīklas, pasakas, stāsti un dzejoļi. Ar ko sākt?

L.KOKOREVIČA: – Tas nav tik būtiski, galvenais, kā minēju iepriekš, lai lasīšanas procesā raisās bērna iztēle. Vārds *iet* kopā ar attēlu. Tad viss būs kārtībā. Nesen lasīju savam divgadīgajam mazdēlam latviešu tautas pasaku “Zvēri un abru taisītājs”. Grāmatā bija uzlimes, bērns uzmanīgi klausījās un sekoja līdzi, ar pirkstiņu pieskaroties attiecīgajai bildītei grāmatā. Grāmatu lasījām trīs reizes. Tāpat aizgāja.

S.ANCKINA: – Pirkstiņrotājas, tautasdziesmas, spēles ar miklu minēšanu, dzejoļi, audio pasakas, stāsti.

E.KRAKOPE: – Jau mazuļā pirmajā dzīves gadā ļoti nozīmīga loma ir dažādām pirkstiņspēlēm, jo tās veicina runas attīstību, ritma izjūtu un valodas prasmes. Noteikti ieteiktu sākt ar pasakām. Sākumā vecāki tās var lasīt bērnam katru vakaru pirms gulētiešanas – tas rada drošības sajūtu un veido patīkamu ikvakara rituālu. Ja nav iespējas lasīt pašiem, var atskaņot arī audio pasakas. Ļoti nozīmīga ir arī kopīga grāmatu attēlu skatīšanās. Pat, ja bērns vēl nemāk lasīt, bilžu aplūkošana, to pārrunāšana un jautājumu uzdošana pamazām rada interesi par grāmatām un vēlmi iepazīt tās patstāvīgi. Svarīgākais ir sākt to darīt jau agrā vecumā, darīt to regulāri un padarīt lasīšanu par patīkamu kopīgu piedzīvojumu.

R.SUSEJA: – Pirmo priekšstatu par literatūru bērns iegūst caur klausīšanos un valodas skaistuma izjūtu. Tāpēc sākt vajadzētu ar vienkāršākajām un ritmiskākajām formām – miklām, skaitāmpantiem, tautasdziesmām un īsiem dzejoļiem. Tie attīsta valodas izjūtu, atmiņu un interesi par vārdu spēli. Nākamais solis ir pasakas un īsi stāsti, kuros bērns var iejusties varoņu lomās un piedzīvot stāsta notikumus. Svarīgi ir, lai pirmā pieredze būtu emocionāli pozitīva – lai grāmata saistās ar siltumu, kopā būšanu un atklāšanas prieku. No klausīšanās pakāpeniski pārejam uz patstāvīgu lasīšanu, ļaujot bērnam izvēlēties sev interesējošu saturu. Galvenais nav teksta sarežģītība, bet interese un prieks par lasīšanu.

Cik bērnu grāmatās ir svarīgas ilustrācijas?

L.KOKOREVIČA: – Sākumā, kad bērnam vēl tikai veidojas iztēle, ir svarīgas, jo bērns klausās, viņam vēl nav zināšanu, kādas izskatās daudzas lietas. Ilustrācijas palīdz tās iepazīt, tā veidojas arī viņa vārdu krājums – priekšmetu, krāsu, emociju, dzīvu būtņu nosaukumi. Vēlāk jau viņš pats lasot iztēlē uzburs varoņu izskatu, notikumus.

S.ANCKINA: – Manuprāt, ļoti svarīgas. Mūsdienās bērna uzmanību grāmatai piesaista tieši ilustrācijas – krāsainas, košas, smieklīgas. Tas bērnam rada interesi par konkrēto grāmatu. Atceros savas bērniības grāmatas – dažās ilustrācijas bija reti sastopamas vai to vispār nebija, bet tas rosināja fantāziju, iztēloties gan stāsta varoņus, gan vietas.

E.KRAKOPE: – Ļoti svarīgas, īpaši pirmsskolas un sākumskolas vecumā. Ilustrācijas palīdz labāk saprast tekstu, rosina iztēli, rada emocionālu saikni ar izlasīto stāstu vai pasaku, kā arī motivē turpināt lasīt. Dažkārt ilustrācija var pastāstīt vairāk nekā pats teksts. Bieži vien grāmatas vizuālais noformējums var būt noteicošais, lai bērns vispār paņemtu grāmatu rokās.

R.SUSEJA: – Ilustrācijas nav tikai *rotājums*, bet būtiska lasīšanas procesa daļa, īpaši agrīnā vecumā. Tās palīdz bērnam

vis ekrānu kasīt

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”

MAF
Mediju atbalsta fonds

saprast tekstu, attīstīt iztēli un uzturēt interesi par grāmatu. Bieži vien attēls ir pirmais, kas piesaista uzmanību un iedrošina bērnu sākt lasīt. Labi ilustrēta grāmata var kļūt par bērna pirmo soli ceļā uz patstāvīgu un ieinteresētu lasīšanu. Manā bērnībā mīļākās bija Margaritas Stārstes ilustrētās grāmatas.

Ir daļa vecāku, kuri savas atvases jau kopš mazotnes radina runāt, arī lasīt dažādās valodās. Kā jūs vērtējat iespējamo modeli vienlaikus mācīt lasīt, piemēram, latviešu literārajā valodā un latgaliski?

L.KOKOREVIČA: – Uzskatu, ka jebkura valoda tikai bagātina cilvēku. Jo agrāk tās sāk apgūt, jo vieglāk to izdarīt. Ja vecāks māca bērnu lasīt latgaliski, lai notiek! Latgaliešu valoda ir ļoti sulīga, tajā ir arī vārdi, kuri kādu norisi izsaka precīzāk nekā tas ir literārajā valodā, piemēram: *ej apleik* (ej apkārt). Šobrīd arvien vairāk bērnu izvēlas lasīt grāmatas angļu valodā. Arī pret to neesmu. Galvenais, ka lasa. Protams, kā latviešu valodas skolotāja jūtu šādas tendences sekas – skolēnu rezultāti angļu valodas eksāmenā ir augstāki nekā latviešu valodā.

S.ANCKINA: – Nekad neesmu sapratusi, kāpēc nerunāt latgaliski, ja mēs dzīvojam Latgalē? Zināt un prast runāt vēl vienā valodā ir liela vērtība. Par zināšanām angļu, franču vai jebkurā citā valodā mēs taču priecājamies, vai ne? Kāpēc ne latgaliski?

E.KRAKOPE: – Divvalodība pati par sevi nav šķērslis, tā attīsta valodas izjūtu un elastīgāku domāšanu. Ja ģimenē tiek lietota latgaliešu valoda, paralēla lasītprasmes attīstīšana latviešu literārajā valodā un latgaliski var bagātināt bērna identitāti un valodas prasmes. Svarīgi, lai lasītprasmes process noritētu dabiski, pozitīvā gaisotnē bez pārmērīgas uzspiešanas, kā arī, lai sākumposmā katra valoda tiktu apgūta atsevišķos tekstos, neveidojot abu valodu sajaukumu.

R.SUSEJA: – Uz šo jautājumu varu atbildēt gan profesionāli, gan personīgi. Daudzvalodība bērnam nav šķērslis – tieši pretēji, tā ir bagātība. Pētījumi liecina, ka bērni spēj apgūt vairākas valodas paralēli, ja katrai no tām ir dabiska vide un regulārs lietojums. Arī latviešu literārās valodas un latgaliešu rakstu valodas apguve līdztekus ir iespējama un vērtējama pozitīvi. Svarīgākais ir konsekvence un pozitīva attieksme – lai valoda netiktu uzverta kā pienākums, bet kā daļa no identitātes un ģimenes kultūras. No savas pieredzes varu teikt – bērni valodas nejauc, ja pieaugušie tās lieto skaidri un dabiski. Viņi ļoti labi uztver, kurā situācijā un ar ko runā vienā vai otrā valodā. Grāmatas šajā procesā ir lielisks atbalsts. Esmu priecīga, ka manā ģimenē gan šaurākā, gan plašākā lokā skan četras valodas – latviešu, latgaliešu, angļu, krievu. “Daudzvalodība ir kognitīva priekšrocība: runājot un lasot dažādās valodās, mēs atveram durvis uz daudzām neapjauktām un neatklātām pasaulēm,” saka slovēņu pētnieks Miha Kovāčs.

Kā radīt saspēli starp vārdu, krāsu un iespēju darboties?

L.KOKOREVIČA: – Te jārunā par starpdisciplināritāti. Pirmskolā un skolā tā notiek, sadarbojoties vairākām jomām. Piemēram, literatūrai un vizuālajai mākslai. Skolēni lasa dzejoļus, izvēlas vienu, iztēlojas un zīmē ilustrācijas. Otrs piemērs – literatūra, vizuālā māksla, datorika un mūzika. Skolēni lasa dzejoļus, veido kadrus, zīmē fonu, tēlus, veido Stop Motion (Stpokadra) animāciju, pievieno mūziku. Mūsu novada skolās strādā daudz radošu skolotāju, kuru izdomai nav gala. Zinu vēl vairākus labus piemērus, kā skolotāji rada saspēli starp vārdu, krāsu un iespēju darboties. Arī vecāks mājās to var. Šobrīd ir tik daudz iespēju – grāmatas ar uzlīmēm, krāsojamās grāmatas, klausāmgrāmatas, dažādi ieteikumi un uzdevumi, kurus var izmantot.

S.ANCKINA: – Mūsdienās tik daudz dažādu interesantu, izglītojošu materiālu, spēļu, pat aplikāciju. Galvenais – atrast tam laiku ikdienas skrējienā.

E.KRAKOPE: – Var veidot izlasītajam ilustrāciju kolāžas, var iestudēt nelielas ainiņas, izveidot savu grāmatu, izmantot mūziku, dažādas kustības. Tāpat var arī praktiski padarboties, piemēram, pēc teksta izlasīšanas izmēģināt kādu recepti.

R.SUSEJA: – Šajā saspēlī grāmatai jāšķūst par radošu pieredzi. Teksts rosina domāt, ilustrācija – just, bet praktiska iesaiste ļauj bērnam pašam piedzīvot un turpināt stāstu. Bibliotēka ir ideāla vieta, kur pēc lasījuma bērni zīmē varoņus, veido kolāžas, izspēlē pasakas vai pat sacer turpinājumu. Tad literatūra kļūst dzīva un interesanta.

Cik un vai svarīgi iet kopsolī ar laiku, darbā ieviešot jaunas metodes un tehnoloģijas?

L.KOKOREVIČA: – 21. gadsimts diktē savus noteikumus. Digitalizācija skolās notiek ļoti strauji. Taču tehnoloģiju uzdevums ir palīdzēt, nevis traucēt. Daudzas skolas pašreiz sāk atteikties no mājasdarbu uzdošanas. Kāpēc? Nav jēgas labot ChatGPT darbus. Skolēni pārāk paļaujas uz tiem, aizmirstot vienu patiesību – MI var izmantot vien tas, kuram pašam ir pietiekami daudz zināšanu, lai izsvērtu, vai piedāvātā informācija ir ticama. Nepārprotiet, neesmu pret MI, taču arī MI var kļūdīties, tāpēc jāprot to izmantot. Skolēnus jā māca, kā to darīt. Esmu pieteikusies “Stars” kursiem par mākslīgā intelekta izmantošanu humanitārajās zinātnēs, lai labāk skolēniem varētu palīdzēt. Un tomēr uzskatu, ka nekas tik labi neattīsta cilvēka smadzenes, kā rakstīšana ar roku, tāpēc stundās savs laiks ir pierakstu burtnīcai, pildspalvai, drukātajai mācību grāmatai un savs laiks – tehnoloģijām. Visam jābūt samērīgi. Zviedrijā speciālisti ir atzinuši – “digitālie mācību rīki jāievieš tikai tadā vecumā un veidā, kad tie veicina, nevis bremzē mācīšanos”. Piekritu.

S.ANCKINA: – Protams, jāiet līdzī laimam, tehnoloģijas ir jāpārvalda un jāpielieto, bet nevar aizmirst par pamatlietām. Jaunajām metodēm ir jābūt balstītām ne tikai uz teoriju, bet gan uz praksē pārbaudītu un veiksmīgu rezultātu.

E.KRAKOPE: – Ļoti svarīgi, bet ar mēru. Digitālās tehnoloģijas var būt lielisks palīgs lasītprasmes apguve – gan audio grāmatu, gan e-grāmatu un dažādu lasīšanas lietotņu izmantošana. Tās var arī izmantot bērniem ar disleksiju un padarīt uzdevumus interaktīvus. Tehnoloģijas var palīdzēt mācīties. Taču tās nespēj aizstāt sajūtu, kad stāsts kļūst par personīgu piedzīvojumu, kas dzīvo nevis ekrānā, bet sirdī. Tās nevar aizstāt tuvības sajūtu ar grāmatu: ne grāmatas smaržu, vieglo papīra čaukstu, ne lappušu pāršķiršanas kluso ritmu.

Kā avīzēm, žurnāliem un grāmatām nepazust laika griežos, kad jaunatnei pievilcīgāki ir datori un ar pirkstu bakstāmie ekrāni?

L.KOKOREVIČA: – Protams, informāciju vieglāk un ātrāk sameklēt datorā vai telefonā, arī avīzes un grāmatas var lasīt digitāli, tomēr nedomāju, ka avīzes, žurnāli un grāmatas drukātā formā varētu pazust. Ir pietiekami daudz cilvēku, kuri joprojām abonē žurnālus, laikrakstus. Pērk un lasa grāmatas, iesaka cits citam. Arī daudzi skolēni labāk izvēlas lasīt daiļdarbu drukātā grāmatā, nevis digitāli.

S.ANCKINA: – Ļoti ceru, ka arī pēc 50 gadiem tiks lasītas avīzes un žurnāli. Vai lasīs visi bērni un jaunieši, nezinu.

E.KRAKOPE: – Manuprāt, tas ir neizbēgami. Reti vairs kāds mūsdienās iegādājas avīzes un žurnālus, jo bieži vien noteicošais faktors ir finansiālās iespējas, kā arī lielākā daļa informācijas ir pieejama interneta lietotnēs. Lai uzrunātu jaunatni, vajadzētu veidot tematiskus izdevumus par viņiem aktuālām tēmām, jāveido vizuāli pievilcīgs saturs, varētu apvienot drukāto ar digitālo (QR kodu), jārada kopīga lasīšanas pieredze ģimenē un skolā. Grāmatām būtu jāsniedz tas, ko ekrāns nespēj – mieru un koncentrēšanos.

R.SUSEJA: – Avīzes, žurnāli un grāmatas nepazudīs, ja tās spēs būt tur, kur ir lasītājs – gan drukātā, gan digitālā formā. Mēs nevaram konkurēt ar ekrānu ātrumu, bet varam piedāvāt to, ko ekrāns nespēj – klātbūtnes sajūtu. Jauniešus nepiesaista pats papīrs vai formāts – viņus piesaista saturs, aktualitāte un iespēja iesaistīties. Tāpēc svarīgi ir runāt ar jauniešiem viņu valodā, piedāvāt aktuālas tēmas, veidot diskusijas un radošas aktivitātes par lasīto. Bibliotēka nav tikai vieta, kur glabā grāmatas, tā ir vieta, kur satiekas idejas, cilvēki un pieredzes. Ja radām vidi, kur jaunieši jūtas gaidīti un iesaistīti, arī drukātais vārds saglabā savu vērtību.

Kā un vai pedagogi var sekmēt bērnu mācīšanās procesu, piedāvājot reālās dzīves situācijas?

L.KOKOREVIČA: – Ja skolēns redz, kur un kā konkrētās zināšanas var noderēt, viņam ir lielāka motivācija mācīties. Esmu redzējusi, kā mūsu matemātikas skolotāja ar bērniem veica dažādus mērījumus skolas gaitenī vai bioloģijas un dabaszinību skolotājas dodas ārā, lai veiktu pētījumus tur. Tie ir tikai daži piemēri. Nevienam mācību priekšmets nav atrauts no reālās dzīves. Arī literatūra nē. Caur to skolēni attīsta savas emocijas, raksturu, arī prasmes. Saprot, kā var un vajag darīt, kā nav ieteicams.

S.ANCKINA: – Mācāmies ik uz soļa – lasām, rēķinām, novērojam, salīdzinām, secinām, ejot uz ēdamzāli, braucot autobusā, ejot pastaigā, spēlējoties ārā u. tml.

Ieteikums

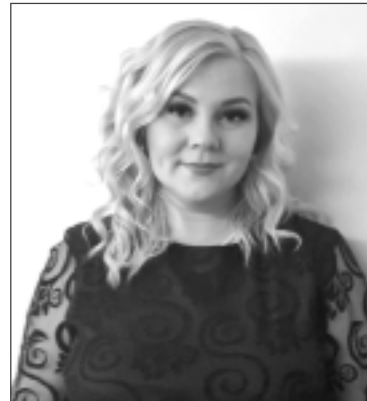
Kā vecākiem izvēlēties savam bērnam atbilstošāko lasāmvielu?

LOLITA KOKOREVIČA: – Pēc interesēm. Piemēram, sportistam var ieteikt grāmatas par sportu vai sportistiem, tādas kā Kristapa Porziņģa “Brālis” vai Kobe Braianta “Mambas mentalitāte: Kā es spēlēju”, pēdējā gan angļu valodā.

SANITA ANCKINA: – Vienmēr var sākt ar bērnu žūrijas piedāvātajām grāmatām un ar ekskursiju uz tuvāko ciema vai skolas bibliotēku.

EVIJAS KRAKOPE: – Svarīgi vēra ņemt bērna intereses, pievērst uzmanību burtu lielumam un teksta apjomam, uzticēties bibliotekāru un pedagogu ieteikumiem un izvēlēties bērna vecumam

atbilstošu lasāmvielu, lai tā būtu saprotama un nebūtu pārāk sarežģīta. Lai arī kā gribētos, bet neuzspiest bērnam lasīt savus bērnības favorītus vai arī, piemēram, tikai “klasiku”. Manuprāt, daudz svarīgāk ir, lai bērns vispār lasa. Un galvenais – arī pašiem vecākiem lasīt grāmatas, lai bērns to redz un ņem no vecākiem piemēru.

RUTA SUSEJA: – Izvēloties bērnam piemērotāko lasāmvielu, vecākiem jāņem vērā šādi aspekti: vecums un lasītprasmes līmenis, bērna intereses un personība. Bibliotēkai šajā procesā ir būtiska

loma, jo mēs varam konsultēt vecākus, ieteikt vecumposmam atbilstošas grāmatas, veidot tematiskus grāmatu plauktus, organizēt lasīšanas veicināšanas pasākumus. Svarīgākais ir radīt bērnam pozitīvu lasīšanas pieredzi, jo interese par grāmatām visbiežāk veidojas tieši no patīkama pirmā iespaida. Noslēgumā iesaku izlasīt Mihai Kovāča grāmatu “Lasu, tāpat esmu: 10 iemesli, lai lasītu grāmatas digitālajā laikmetā”. Uz satikšanos Balvu Centrālajā bibliotēkā!

*Sākums 6., 7. lpp.

Diskusija

E.KRAKOPE: – Jā, pedagogi var būtiski sekmēt bērnu mācīšanās procesu, piedāvājot reālas dzīves situācijas, un to jau mūsdienās skolas īsteno praksē. Reālās dzīves situācijas palīdz skolēniem saprast, kā iegūtās zināšanas tiek izmantotas ikdienā. Tas padara mācīšanos jēgpilnu un saistošu. Ja bērns redz, ka uzdevumam ir praktiska nozīme, viņš mācās ar lielāku interesi un motivāciju. Šāda pieeja attīsta arī augstākā līmeņa domāšanas prasmes – analizēšanu, problēmu risināšanu, lēmumu pieņemšanu. Dzīvē bieži vien nav tikai viena pareizā risinājuma, tāpēc skolēni mācās izvērtēt dažādas iespējas un pamatot savu viedokli. Turklāt, strādājot ar reālām situācijām, tiek attīstītas arī sociālās prasmes – sadarbība, komunikācija, atbildība. Projektu darbi, diskusijas, lomu spēles un praktiski uzdevumi palīdz skolēniem sagatavoties patstāvīgai dzīvei. Mācīšanās procesā var lasīt dažādu ziņu rakstus, rakstīt iesniegumus, vēstules, analizēt līgumus, sludinājumus. Var izlasīt kāda ēdiena recepti un kopā pagatavot ēdienu, mācīties nolāsīt karti un izplānot kādu ceļojuma maršrutu.

R.SUSEJA: – Protams, pedagogs var sekmēt bērnu mācīšanās procesu caur reālās dzīves situāciju izspēli. Piemēram, dot ar ikdienu saistītu uzdevumu – budžeta plānošanu, informācijas meklēšanu vai vietējās kopienas izpēti. Savukārt bibliotēka šajā procesā var būt dabisks sadarbības partneris. Šeit bērni var apgūt, kā meklēt un izvērtēt informāciju, strādāt ar dažādiem avotiem, analizēt presi, pētīt utt. Tā mācīšanās kļūst praktiska un jēgpilna.

Vai skolotājiem un bibliotekāriem, veicinot lasītprasmi un lasītprieku, vienlaikus jāveicina arī skolēnu pozitīva uzvedība? Tas iet vai neiet kopā?

L.KOKOREVIČA: – Tas iet roku rokā. Jebkurš daiļdarbs kaut

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”

MAF
Mediju atbalsta fonds

ko māca, ļauj lasītājam sevi un citus labāk saprast. Cits māca empātiju, cits – ka būt pieklājīgam ir labi, cits – paņēmienus, kā pārvarēt bailes. Tā varētu turpināt. Tā jau ir tā tekstpratība, ko skolēns saprot lasot, pat, ja kaut kas tieši nav nosaukts. Skolotājs māca to saskatīt. Jebkurā mācību stundā, ne tikai literatūras, ir audzinošais brīdis.

S.ANCKINA: – Mācību process un uzvedība iet kopsoli. Kā gan to var atdalīt?

E.KRAKOPE: – Tas noteikti iet kopā, jo lasītprasmes veicināšana un pozitīvas uzvedības attīstīšana viena otru papildina. Lasīšana attīsta skolēnu spēju saprast citus, māca empātiju, palīdz iepazīt dažādas situācijas un rīcības modeļus, kā arī analizēt rīcības sekas. Literatūra palīdz arī labāk atpazīt un regulēt emocijas. Mūsu skola jau otro gadu iesaistās KiVa antibulginga programmā, kurā, manuprāt, viens no vērtīgākajiem ieguvumiem ir iespēja klases stundās kopā ar dažādu grāmatu varoņiem veicināt izpratni par bulingu. Stundās tiek lasīti grāmatu fragmenti un analizēti literārie tēli, iedziļinoties viņu pārdzīvojumos un rīcībā.

R.SUSEJA: – Bibliotēkas primārais uzdevums ir radīt vidi, kurā lasīšana ir prieks un brīvprātīga izvēle. Uzskatu, ka pozitīva uzvedība var tikt stiprināta caur literatūru, sarunām un cieņpilnu vidi, nepadarot to par kontroles vai disciplinēšanas instrumentu.

Secinājums

Vai jās piezīst “ar varu”, maksājot vai citādi mantiski motivējot?

L.KOKOREVIČA: – Nē, nav jās piezīst un nav jāmaksā. Tas mazinās lasīšanas vērtību. Lasīt jau varbūt lasīs, bet vai ko iegūs? Ir tāds teiciens: “Apetīte rodas ēdot.” Tas lieliski atainots Anšlava Eglīša novelē “Izsalkuša zēna pavārgrāmata”, tikai citādā kontekstā. Tur vecāki maksāja Arno (galvenajam varonim), lai viņš ēstu. Tie, kuri šo noveli ir lasījuši, zina, kā auga Arno apetīte un kā viss beidzās. Radās tādi apstākļi, kad Arno ēda visu, ko vien deva arī bez maksāšanas. Tāpat ar lasīšanu – jārada tādi apstākļi vai situācija, kad bērns saprot, ka ir jālasa, citādi nevar.

Jebkura spiešana lasīt “ar varu” rada pretreakciju. Atceros no saviem skolas gadiem. Kaut arī biju no tiem, kuri lasa obligāto literatūru, brāļu Kaudzišu “Mērnieku laikus” izlasīju vēlāk, studējot augstskolā.

S.ANCKINA: – Jālasi pašiem, jālasa kopā, jāmudina lasīt jebkur, jebkurus uzrakstus, kaut vai jāmudina rakstīt un lasīt izziņas, nevis ierunāt balss ziņu.

E.KRAKOPE: – Piespiešana rada pretestību. Materiāla motivācija (nauda, balvas) var dot īslaicīgu efektu, bet neveido patiesu lasītprieku. Lasīšanai jāklūst par ieradumu un vērtību, nevis sodu vai mantisku darījumu.

R.SUSEJA: – Šis ir ļoti jūtīgs jautājums. Īsā atbilde – lasīšana “ar varu” vai ar materiālu atlīdzību var dot īstermiņa efektu, bet bieži kaitē ilgtermiņa motivācijai. Par lasīšanu var samaksāt, bet par lasītprieku – ne. Ilgtspējīgāk ir veidot interesi un piederības sajūtu, nevis atkarību no balvām. Viens gan jāsaprot – lasīšana ir piepūle un darbs katram ar sevi.

Futbols

Sudrabs turnīrā Tartu

Balvu Sporta skolas trenera Jurģa Vilciņa audzēkņi aizvadījuši divu dienu “B grupas” futbola turnīru Igaunijas pilsētā Tartu.

Tajā piedalījās 12 komandas no Igaunijas un Latvijas, kas ar izlozes palīdzību tika sadalītas trīs apakšgrupās. Balveniešiem pirmajā dienā nācās spēkoties ar FC “Valmiera”, “Tartu JK Tammeka” un FC “Nõmme United”. Jāuzsver, ka Balvu Sporta skolas futbolistiem šogad šis bija pirmais “9 pret 9” turnīrs uz sintētiskā laukuma, tādēļ bija nepieciešams pielāgoties no futbola telpās, kur spēles notiek pieci pret pieciem futbolistiem. Tas jaunajiem cenoņiem arī izdevās, un apakšgrupas spēlēs tika izcīnītas trīs uzvaras ar rezultātiem 3:1; 2:0 un 2:0. Līdz ar to turnīra otrajā dienā tika garantēta cīņa par medaļām, kad bija jāmērojas spēkiem pret FK “Gauja” un “Tartu WJK Santos Must” komandām. Pret FK “Gauja” futbolistiem tika piedzīvots zaudējums ar rezultātu 0:3, bet pret igauņiem gūta uzvara ar 2:1. Līdz ar to kopvērtējumā Balvu Sporta skolas komanda izcīnīja sudraba medaļu vērtu 2.vietu. Savukārt par visa turnīra labāko vārtsargu tika nominēts mūspuses komandas vārtsargs Kārlis Ertmanis!

Vienmēr gatavi cīņai! Turnīrā Tartu pilsētā Balvu Sporta skolas rindās cīnījās (attēlā) Rinalds Kokorevičs, Kristians Priedeslaipa, Patriks Ķirsons, Jēkabs Kaļva, Ralfs Cibulis, Martins Maslovskis, Emīls Ločs, Rodrigo Zalužinskis, Laura Vasiljeva, Sandis Truhanovs, Artis Leišavnieks, Hugo Mellenbergs, Kārlis Ertmanis, Dinārs Gaiduks un Niks Zaharāns. Jāpiebilst, ka komandas saliedēšanās un atjaunošanās nolūkos pēc turnīra Balvu Sporta skolas futbolisti Tartu apmeklēja “Aura Keskus” ūdens atrakciju parku, kas deva papildus pozitīvas emocijas turpmākajām cīņām!

Foto - no personīgā arhīva

Pieredzi krāj futbola jaunā maiņā

Madonā noslēgusies Ziemeļaustrumu čempionāta telpu futbola sezona vecuma grupā “U-9” (2017.gadā dzimušie un jaunāki).

Balvu Sporta skola sacensībās bija pārstāvēta ar divām komandām, jo 2017.gadā dzimušo jauniešu sporta skolas futbola nodaļā ir visvairāk. Tas savukārt ļauj ar pozitīvām cerībām lūkoties nākotnē, jo, ja ir konkurence, aug arī rezultāts! “Šis jaunajiem futbolistiem ir noslēdzošais gads, kad spēlēs netiek fiksēts rezultāts. Tas gan mūspuses futbola nākotnei neliedz laukumā parādīt cīņassparu. Tāpat prieks redzēt, ka visi spēlētāji kļuvuši meistarīgāki, krietni

pilnveidojuši savu futbola spēles izpratni un sākuši saprast, ko no viņiem vēlas treneris. Protams, daudz kas vēl jāpieslīpē, bet kopumā komanda rāda labu sniegumu,” gandarīts komandas treneris INGUS ZAHARĀNS. Abās komandās sacensībās Madonā spēlēja Patriks Kiseļovs, Ernests Jauntēvs, Ivo Šaicāns, Artēmijs Graps, Raivo Ančs, Artūrs Ķerģis, Kārlis Vaickovskis, Daniels Laizāns, Oliveris Kuzņecovs, Rinalds Savičs, Kārlis Klimovičs, Damirs Rēdmanis, Gvido Noviks, Dominiks Zaharāns, Mareks Strapcāns, Miks Langovskis, Letīcija Jermacāne, Artis Popovs, Ivo Romanovs, Rihards Supe, Ralfs Bukovskis, Edžus Rēdmanis, Gustavs Kokorevičs, Andrejs Dobrjakovs un Kristers Zelčs.

Savukārt Balvu Valsts ģimnāzijas sporta zālē Balvu jaunākie futbolisti uzņēma ciemiņus no Alūksnes. Lai gan tās bija tikai draudzības spēles, pirms mačiem bija sajūta, ka tūlīt sāksies Latvijas fināls! Proti, jauniešu acīs burtiski dega vēlme skriet, cīnīties un pārstāvēt savas pilsētas krāsas. To arī varēja redzēt futbola laukumā, kur valdīja neatlaidīga cīņa par katru centimetru, prieks par gūtiem vārtiem un pārdzīvojumi, ja kaut kas nesanāca. Emocijas bija arī no jauno futbolistu vecākiem un pārējiem skatītājiem. Tādēļ, redzot šādu atmosfēru, varam tikai un vienīgi priecāties, ka Balvu futbola ģimene top jaunā maiņā!

Medaļa nacionāla mēroga turnīrā

Februāra izskaņā par medaļām parūpējās Balvu Sporta skolas “U – 17” vecuma grupas komanda, apliecinot savu cīņassparu, meistarību un vienotību Latvijas Jaunatnes telpu futbola čempionātā Kuldīgā. Proti, tika veiksmīgi noslēgta 2025./2026.gada sezona un šajā turnīrā izcīnīta 3.vieta, saspringtā mačā pēcspeles sitienu sērijā uzvarot “Salaspils FA/SK Kengaroos”. Par Balvu Sporta skolas komandas labāko spēlētāju tika atzīts Dāvis Štekels.

Mūspuses futbolisti – pašā spicē!

Noslēgušās Ziemeļaustrumu futbola līgas spēles “U-12” vecuma grupā, kurā Balvu Sporta skola trenera Jurģa Vilciņa vadībā piedalījās ar divām komandām. Šis bija otrais un pēdējais sabraukums, kad katrai komandai vajadzēja vēlreiz aizvadīt piecus savstarpējus mačus. Līdz ar turnīra finālspeili abas mūspuses komandas ierindojās turnīra tabulas augšgalā, izcīnot 1. un 2.vietu. Par Balvu Sporta skolas labākajiem spēlētājiem kļuva Patriks Ķirsons un Hugo Mellenbergs. Savukārt Laura Vasiljeva tika nominēta par turnīra labāko uzbrucēju, bet Jēkabs Kaļva – par turnīra labāko aizsargu.

Sagatavoja A.Ločmelis

Ziemas peldēšana

“Balvu roņi” no Lietuvas pārved zeltu

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Gleznaini skati. Šāda aina ar gleznaino Traķu pili fonā pavērs ikvienam ziemas peldēšanas sacensību dalībniekam un līdzjutējam. Vai spējat iedomāties vēl burvīgāku skatu?

Foto - no personīgā arhīva

Vieglu garu! Pēc kārtīgas ziemas peldes sacensību dalībnieki varēja arī papūties un, kā mēdz teikt, uzvest kārtīgu garu karstā saunā! Bet, kas pats svarīgākais, starp sacensību dalībniekiem valdīja īsta draudzība un nesalaužama vienotība!

Lietuvas pilsētā Traķos aizvadītas starptautiskās Lietuvas atklātās ziemas peldēšanas sacensības, kas kopumā pulcēja vairāk nekā 250 drosmīgus aukstā ūdens peldētājus no visas Eiropas un pat Dienvidamerikas.

Uzvar komandu stafetē

Sacensībās startēja arī 15 Latvijas sportisti un, protams, pašmāju lietuvieši. Savukārt kopumā ziemas peldēšanas dalībnieki ieradās arī no Igaunijas, Somijas, Polijas, Francijas, Spānijas, Lielbritānijas, Vācijas un pat tālās Čīles, un citām valstīm, tādējādi apliecinot, ka ziemas peldēšana apvieno pasauli neatkarīgi no laika apstākļiem. Arī sacensību programma bija īpaši daudzveidīga, kad sportisti mērojās spēkiem 25, 50, 100, 200 un 450 metru distancēs, kā arī piedalījās šī gada jauninājumā – izaicinošajā viena kilometra garajā distancē! Turklāt ziemas peldēšana notika iespaidīgos apstākļos. Proti, ezera ledus biežums dažviet sasniedza pat pusmetru, bet speciāli izveidotais baseins ar sešiem celiņiem nodrošināja dinamiskas un aizraujošas cīņas katrā peldējumā.

Latviju sacensībās godam pārstāvēja peldētāji no dažādām komandām – Liepājas “VeloRonis”, Saldus “AKVA Vitamins”, Rīgas “Lucavsalas Ledus Lāči” un “Latvijas ronis”, “Raganas roņi”, kā arī “Balvu roņi”, demonstrējot izturību, raksturu un patiesu ziemas peldēšanas garu. Turklāt mūsu valsts peldētāji kaimiņvalsts gleznainajā pilsētā parādīja arī ļoti augstvērtīgu sniegumu, individuāli 25 un 450 metru distancēs izcīnot trīs sudraba

un trīs bronzas medaļas. Tomēr līdzjutēji no Latvijas un, vēl jo vairāk, no Balvu novada īpaši varēja gaviļēt pēc 4x25 metru komandas stafetes, kurā komanda “Balvu roņi” ieguva 1.vietu un mājup pārveda augstākā kaluma godalga – zelta medaļas! “Lepojamies ar mūsu sportistiem – ar viņu drosmi, neatlaidību un Latvijas vārda nešanu pasaulē!” pēc aizvadītajām sacensībām un tajās gūtajiem panākumiem uzsvēra Latvijas Ziemas peldēšanas federācijas pārstāvji.

Fantastiskas emocijas pasakainā vietā

Gandarīta par panākumiem ir arī viena no “Balvu roņu” aktīvākajām dalībniecēm INTA OZOLA. Vēl jo vairāk tādēļ, ka mūspuses roņi ar ziemas peldēšanu nodarbojas tikai trešo sezonu, tomēr šajā laikā ne tikai izcīnītas vairākas godalgas, bet, kas ne mazāk svarīgi, gūtas arī fantastiskas emocijas. “Jau pašā pirmajā sezonā, kad sākām nodarboties ar ziemas peldēšanu, zinājām, ka Lietuvā notiek sacensības, bet vēl īsti nebijām nolēmuši, vai vēlamies un esam gatavi tajās piedalīties. Atklāti runājot, biju iepazinusies arī ar ne pārāk labām atsauksmēm par šīm sacensībām. Tomēr, ņemot vērā, ka Latvijā roņu sacensību sezona ir ļoti īsa, jo šādi pasākumi gada aukstajos mēnešos notiek tikai Liepājā un Mārupē, nospriedām, ka šogad gan jādodas uz Lietuvu. Turklāt zinājām savus spēkus, jo regulāri trenējamies un esam labā formā! Un, kad aizbraucām uz Traķu pilsētu, bijām pārsteigti, cik kvalitatīvi noorganizētas sacensības un kādā pasakainā vietā atrodas to norises vieta,” pozitīvajā pieredzē dalās I.Ozola.

Foto - no personīgā arhīva

“Balvu roņi”.

Attēlā redzami komandas “Balvu roņi” dalībnieki, kuri izcīnīja zeltu komandu stafetē (no kreisās puses) – SANDRIS ŠALAJEVS, IVETA BLEIVE, INTA OZOLA un KONSTANTĪNS KUZŅECOVŠ.

Ļoti aizraujoši bija vērot arī pašas sacensības. I.Ozola stāsta, ka, piemēram, fenomenāls bija čilietes kilometru garais peldējums, kas apliecināja, cik ļoti ilgi cilvēks var atrasties aukstā ūdenī. Tāpat pasākuma dalībniekiem bija iespēja piedalīties peldējumā bez laika kontroles, kad svarīgākais bija nevis uzrādītais rezultāts, bet pati dalība. Turklāt šajā peldējumā roņi parūpējās par jautrību gan sev, gan arī klātesošajiem, peldot zirga maskā, vikinga tērpā vai, piemēram, izmantojot vasarai raksturīgos peldriņķus, tādējādi vismaz domās aizmirstot par stindziņošu salu! “Sacensību atmosfēra un vide bija fantastiska, bet pozitīvās emocijas vēl vairāk vairoja izcīnītā zelta godalga. Protams, jāuzsver arī mūsu komandas dalībnieku parādītie individuālie rezultāti, kad bijām tuvu medaļām. Līdz ar to potenciāls ir ļoti liels – atliek turpināt trenēties, krāt pieredzi un mērķtiecīgi doties pretī jauniem sasniegumiem! Ļoti domājam un strādājam arī pie tā, lai nākotnē ziemas peldēšanas pasākumus varētu noorganizēt arī Balvu ezerā, tādējādi vēl vairāk popularizējot mūsu pilsētu un visu novadu!” apņēmības pilna ir I.Ozola un viss “Balvu roņu” kolektīvs.

No 1. līdz 8.martam Somijas pilsētā Oulu notiek “Pasauls čempionāts ziemas peldēšanā 2026”. Tajā individuāli startēs arī trīs “Balvu roņu” pārstāvji – Sandris Šalajevs, Māris Daukste un Zintis Krakops. Kā mūspuses ziemas peldētājiem klājās somu zemē, ziņosim kādā no turpmākajiem laikraksta “Vaduguns” numuriem!

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Gleznas rodas spontāni, sajūtu ietekmē

Patiesai, dvēseliskai laimei vajag pavisam maz

Aija Socka

Aizvadītajā svētku labumu tirdziņā Krišjāņu Tautas namā pirmo reizi ar pašas radītajām gleznām tirgoties gribētāju pulciņam pievienojās ZANDA ZELČA. Saruna ar darbu autori par dzīvi un radošumu.

Krišjāņi nav Jūsu dzimtā puse?

– Dzimtas saknes meklējamas Aizkraukles novadā. Lielākā dzīves daļa aizvadīta galvaspilsētā Rīgā, kur apgūta kosmetoloģijas nozare, iegūts Ārstniecības personas reģistra sertifikāts.

Kāda ir Jūsu darba pieredze?

– Darba gaitas bija saistītas ar skaistumkopšanu – dažāda veida sejas estētiskās un ķermeņa kopšanas procedūras, darbs ar *make up*. Paraleli tam apguvu zināšanas par fotogrāfiju “Birutas Mageles Starptautiskajā stilistu skolā”. Ar cieņu un pateicību novērtēju Latvijas Vecmeistaru fotogrāfa Gunāra Bindes sniegtās zināšanas fotojomā. Tieši viņa lekcijas mani iedvesmoja. Šis fotogrāfs iemācīja, kā redzēt pasauli caur fotogrāfiju, fotoobjektīvu saskatīt izjustāk, atšķirīgāk.

Personisku apsvērumu dēļ tālākie dzīves ceļi mani aizveda uz Jelgavu. Strādāju Latvijas Lauksaimniecības universitātē (pašlaik – Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē). Ikdienu bija saistīta ar dokumentu aprītes pārvaldību, struktūrvienību ārējo, iekšējo komunikāciju, atbalstu mācībspēkiem, palīdzot organizēt viņu darbu. Darbojos arī ar studentiem. Šī darba pieredze manā dzīvē bija vispozitīvākā. Universitātē sastapu cilvēkus, kolēģus, kuru loma manā personiskajā izaugsmē joprojām ir būtiska. Paraleli šim darba gaitām ieguvu bakalaura grādu organizāciju un sabiedrības pārvaldes socioloģijā.

Kā nonācāt mūspusē?

– Privātās dzīves notikumu ietekmē Krišjāņu pagastā esmu kopš 2022.gada augusta. Esmu te ieprecējusies. Vīra Jāņa neatlaidība bija tik mērķtiecīga, ka manā dzīvē sekoja vēl viena pārmaiņa – no Zemgales pārcēlos uz Latgali. Manuprāt, tieši Latgalē sevi sāku izjust mierpilnāk.

Kā radās interese par radošiem darbiem, gleznošanu?

– Interese par radošajiem darbiem bija klātesoša vienmēr. Māksla, visa veida estētiskās lietas, kultūra mani saistījušas jau kopš bērnības. Sirdij tuvāka vienmēr bija abstraktā māksla. Ļoti spilgti manu radošo būtību ietekmēja pamatskolas skolotājas, kuras mākslu ļāva iepazīt no dažādiem skatpunktiem. Priecājos, ka tieši šādi pedagogi veidojuši manu personību!

Koloristiku apguvu gan skaistumkopšanas nozarē, gan fotojomā. Apzināta interese parādījās 2019.gadā, vēlāk sekoja tāda kā radošuma pauze. Radošais process par sevi sāka atgādināt, esot dekrēta atvaļinājumā. Sabiedrībā bieži dzirdēts, ka bērna gaidīšanas laiks ir tas dzīves posms, kurā daudzas sievietes mēdz transformēties, paraleli meklējot sevī cita veida šķautnes. Tā tas notika arī ar mani. Ik pa laikam sāku radīt dažāda veida gleznas.

Kādī toņi darbos sastopami biežāk, ir iecienītāki?

– Par krāsu toņu izjūtu esmu pateicīga savai vecmāmiņai. Viņa ļoti apbrīnoja krāsu daudzveidību dabā, bērnībā pievērsa manu uzmanību šim nišiem. Uzskatu, ka viņas sniegtā artava manī saglabājusies joprojām. Gleznās esošie toņi bieži veidoti no atmiņām par saskatīto dabas ainavā.

Kā varat raksturot savus darbus, kas tajos dominē?

– Gleznās galvenokārt dominē kompozicionālā dekupāža, izmantoju eļļas, akrila krāsas, faktūras tipa elementus. Uzskatu, ka faktūra gleznai piešķir dzīvīgumu. Bieži vien gleznas rodas spontāni, sajūtu ietekmē. Tajās atspoguļojas gan mierīgāki, gan spilgtāki krāsu gammas toņi. Ikvienu gleznu pilnībā parasti pabeidzu naktī. Jau kopš bērnības esmu bijusi *pūce*. Skolu, studiju darbi veiksmīgāk ierasti tapa tieši nakts melnumā. Vislielākā radošuma produktivitāte man ģenerējas naktīs.

Kur gūvat pārliecību, ka darbi jāparāda tirdziņā apmeklētājiem?

– Jūtos ļoti pateicīga vīram Jānim par atbalstu, izpaužot sevi šajā jomā. Lai gan vīrs saka, ka māksla viņam ir sveša, visā radošo darbu procesā viņš mani vienmēr atbalstījis gan laika, gan finansiālajā nozīmē. Pateicoties vīram, spēju sevi pašrealizēt arī šādi. Pārliecību turpināt radīt gleznas, piedāvāt tās plašākai interesentu auditorijai iedrošinājuši vēl atsevišķi man svarīgi cilvēki – mana mīļā māsa Paula Koklevska, sirdij

Foto - no personīgā arhīva

Pirmoreiz tirdziņā. Piedaloties tirdziņā, Zanda guva pozitīvas emocijas: “Sastapu iepazītos pagasta cilvēkus, kurus ilgāku laiku nebiju satikusi. Aprunājāties par dzīvi, sadzīvi un gleznām. Iepazinu arī citus pārdevējus. Es nespēju konkurēt ar gaļas bodītes piedāvājumu, jo Krišjāņu cilvēkiem gaļa ir cieņā. Lauku cilvēkam vajag gaļu! Par to tirdziņā savstarpēji pasmējāties. Mans pirmais tirdziņš nebija stāsts par pirkspēju un peļņu, bet gan par siltu atkalredzēšanos, sajūtām, smaidiem, sarunām!”

tuvās meitenes – Marina Litvinova, Santa Krilovska, Annija Klovāne. Viņas bija manu darbu vērtētājas, jo zinu, ka viņu viedoklis vienmēr būs konkrēts un atklāts, ar spēju norādīt arī darbu nepilnības. Tieši Santa pārliecināja mani sākt apmeklēt tirdziņus.

Kā esat iejutusies mūspusē un kā vērtējat dzīvi Krišjāņos?

– Kad pārcēlos uz Krišjāņiem, nepazinu it nevienu cilvēku pagastā. Pati pirmā iepazītā personība bija Krišjāņu pagasta Tautas nama vadītāja Inese Kalniņa. Sastapāmies vienā no pagasta pasākumiem. Ļoti atzinīgi vērtēju Ineses kultūras darba organizētību, aktivitātes. Krišjāņu pagasts ir piesātināts ar kultūras notikumiem.

Tā kā esmu ienācēja pagastā, man bija tā iespēja izjust uz savas ādas, kā ir tad, kad pagasta kultūras cilvēks cenšas integrēt jaunu ienācēju kopienā. Apmeklēju kāda pagasta pasākumu, kurā Inese mani iepazīstināja ar citiem pagasta cilvēkiem. Atminos savas izjūtas, kad spēru pirmos soļus tautas nama zālē, kurā pazinu tikai Inesi. Noslēdzoties pasākumam, devos mājās ar pozitīviem iespaidiem. Pasākums mani saliedēja ar vietējiem iedzīvotājiem. No viena kopīga pasākuma jau sajutos nedaudz tuvāka Krišjāņu kopienai. Uzskatu, kultūras darbinieki ir zelta cilvēki, kuri gādā par pagasta iedzīvotāju kultūrvīdi, mijiedarbības procesu kopumu. Tikai kopā varam iedzīvināt mūsu pagasta aktivitātes.

Otrs cilvēks, ar kuru iepazīnos Krišjāņos, ir ne mazāk svarīga personība mūsu mazajā pagastā – tā ir mūsu pastniece Iluta Pugača. Bieži vien, kad ar bērnu ratiņos pastaigājos pa Krišjāņu pagasta ceļiem, sastapu Ilutu. Viņa ir cilvēks, kuras seju vienmēr rotā optimistisks smaids. Braucot garām, viņa vienmēr man uzsmaidīja, pamāja sveicienu. Tas sveiciens bija kā gaišs saules stars pat ļoti pelēkā dienā!

Esot bērna kopšanas atvaļinājumā, regulāri devos ikdienas pastaigās ar ratiņiem un, sastopot Krišjāņu iedzīvotājus uz ceļiem, sajutu ikviena autovadītāja iejūtīgo attieksmi, jo viņi samazināja ātrumu, lai ierobežotu troksni un putekļu izplatību. Tas bija ļoti patīkami! Pamanīju, ka cilvēki tiešām ir pretimnākoši. Ticu, ka dzīvei ir bijis savs plāns, kādēļ manā dzīvē viss noticis tā un ne citādāk. Ticu, ka Latgalē, Krišjāņi manī atklās vēl nezināmo par sevi.

Ar ko vēl piepildīta Jūsu ikdiena, kas patīk un sniedz gandarījumu?

– Pārceļšanās uz laukiem manī atraisīja interesi par dārzniecību, puķkopību, augkopību. Lai gan bērnībā dzīvoju

Foto - no personīgā arhīva

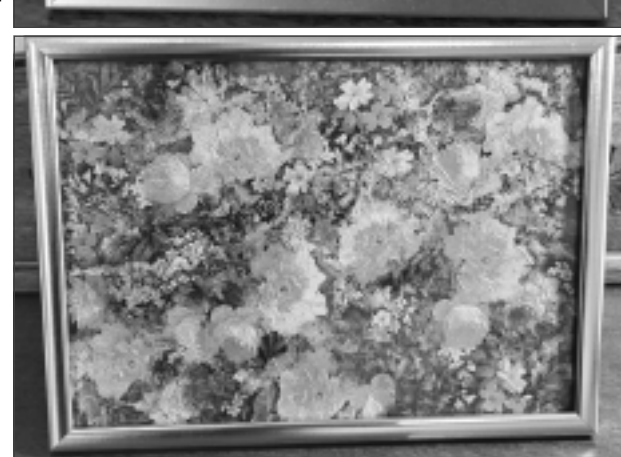

Foto - no personīgā arhīva

Gleznas. Zandas gleznas caurvij pļavas ziedi, abstrahētas lietas. Pļavas puķes lielākoties viņa iepazīna un iemilēja tieši Latgalē: “Te pirmo reizi dzīvē apzināti brīdu pļavās, lasīju pļavu puķes, priecājos par tām! Pļavā sastopamie augi raisīja interesi pēfīt augus padziļinātāk. Tieši Latgalē pirmo reizi apzināti devos pastaigās pa mežu!”

laukos, tām lietām nepievērsu būtisku nozīmi. Nebija intereses. Apzināti dzīvi vēlējos saistīt ar pilsētu. Interese par visām šīm lietām sāka rasties tikai pirms diviem gadiem. Par šo pieredzi un zināšanām esmu pateicīga vīram un viņa ģimenei. Viņi man dāvāja zināšanas par augsni, augiem, dārza lietām. No viņiem iemācījos daudz praktisku lietu. Pagājušā gada pavasarī pirmo reizi mūžā veidoju savu dārzena dārzu un siltumnīcā laistīju pašas izaudzētos tomātus. Tas bija pirmais dārzs un pirmā siltumnīca manā dzīvē! Man tā bija pilnīgi jauna pasaule!

Būtiskas lauku vides zināšanas esmu ieguvusi no vīratēva Jura. Viņā ir ļoti liels viedums gan kā cilvēkā, gan kā vectētiņā un padomdevējā, ko ļoti novērtēju. Caur iegūtajām zināšanām labāk saprotu lauku vides nozīmīgumu un apzinos, cik svarīgi ir nodot zināšanas nākamajām paaudzēm.

Lauku vide spējusi mani būtiski transformēt. Reiz ierastās augstapapēžu kurpes esmu iemaiņījusi pret gumijas zābakiem, lai gan bez augstapapēžu kurpēm joprojām man neiztikt. Caur esamību šajā vidē esmu nonākusi tuvāk sev, sajūtot sevi organiskāk. Mani mīt šie abi tēli – pilsētniece un provinces piekritēja. Mīlu mitras, irdenas augsnes sajūtu, kad zeme piekļaujas plaukstām. Mīlu vakarus, kad zemes svelme pārtopt miglā un ceļas augšup.

Pagājušajā vasarā izveidoju savu pirmo dāliju dārziņu. Ļoti saista šie ziedi! Vakaros pie tā sēdēju, dzēru kafiju, vēroju, kā saule riet. Apbrīnoju dabas krāsas!

Esmu laimīga, ka vasarā varu iebriest vīra graudu laukos – lasīt rudzupuķes, aizbraukt un mežā palasīt brūklenes, pastaigājoties salasīt spainīti ar gailenēm un tvert miera sajūtu Lubāna plašajā ezerā. Bieži dodos uz šo ezeru. Tas manī raisa piepildījumu. Tā jau ir – tādi patiesai, dvēseliskai laimei vajag pavisam maz...

Informē VID

Kāpēc šogad iesniedzot gada ienākumu deklarāciju atmaksa var nebūt

Iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, daļai iedzīvotāju šogad nodokļu pārākums var neveidoties vai būt mazāka nekā iepriekšējos gados. Tas saistīts ar izmaiņām nodokļu un atvieglojumu piemērošanā gada laikā, nevis ar kļūdām deklarācijā vai Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS).

Kas ir mainījies – kāpēc iepriekš bija atmaksa, bet šogad nav? 2025.gadā tika atcelts diferencētais (prognozētais) neapliekamais minimums un tā vietā noteikts vienots, fiksēts neapliekamais minimums, neatkarīgi no personas ienākumu apmēra – 510 eiro mēnesī. Pateicoties tam 2025.gadā iedzīvotāju ienākuma nodokli no atalgojuma varēja ieturēt precīzāk jau mēneša griezumā un gada beigās daļai iedzīvotāju pārākums neveidojas, jo nodokļu starpība, kas iepriekš radās, šogad var nebūt.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis tika piemērots precīzāk jau gada laikā, tāpēc iesniedzot gada ienākumu deklarāciju atmaksājāmā summa neveidojas.

Vai tas nozīmē, ka radusies kļūda? Nē. Ja deklarācijā redzams, ka nodokļu pārākums nav izveidojusies, tas pats par sevi nenozīmē kļūdu. Tas var būt normāls rezultāts pēc nodokļu aprēķina.

Vai deklarācija joprojām jāiesniedz?

Jā, gada ienākuma deklarācija ir jāiesniedz. Ja cilvēks ir maksājis IIN un vēlas atgūt tā daļu pievienojot čekus par attaisnotajiem izdevumiem vai cilvēkam ir pienākums iesniegt deklarāciju, tā ir jāiesniedz obligāti, piemēram, ja ir reģistrēta saimnieciskā darbība vai gada laikā paralēli darba algai gūti citi deklarējami ienākumi.

Svarīgākais, kas jāpatur prātā. Šogad atmaksa var nebūt vai būt mazāka. Tas saistīts ar nodokļu piemērošanas izmaiņām gada laikā.

Ikvienam ir iespēja isi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 5 eiro par 28 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Sirsniņš paldies par sveicieniem jubilejā bērniem, radiem, draugiem, kaimiņiem, Vectilžas skolas kolēģiem, f.k. "Saime", "Sendas" meitenēm par pusdienām. Lai Dieva svētība Jums ikdienas soļos un darbos! Antonija

Dažādi

MŪZIKAS VAKARI KAFEJNĪCĀ "VELVES" 6. un 20.martā no plkst. 19.00 līdz 22.00. Spēlēs Gregs. Ieejas maksa – 4 eiro. Galdiņu rezervācija pa tālr. 28235483, 29565132.

Dažāda pielietojuma telpu remontdarbi. Santehnikas, elektroapgādes u.c. darbi. Tālr. 26374897.

Aprūpēs vientuļu cilvēku. Tālr. 26611680.

Izsoles

Balvu novada pašvaldība izsludina nomas tiesības uz šādām zemes vienībām:

Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums	Platība ha	Nomas maksa EUR (gadā) bez PVN	Nomas līguma termiņš (gadi)	Izsoles laiks	Pieteikšanās izsolei
Vectilžas pagastā	3890 001 0096	6,80 ha	551,00	30	16.03.2026. plkst. 10.30	13.03.2026. plkst. 10.00
Tilžas pagastā	3886 004 0115 daļa	2,0 ha	123,00	30	16.03.2026. plkst. 10.40	13.03.2026. plkst. 10.00
Tilžas pagastā	3886 003 0610	6,1513 ha	429,00	30	16.03.2026. plkst. 10.50	13.03.2026. plkst. 10.00
Šķilbēnu pagastā	3882 002 0182	2,068	127,00	30	16.03.2026. plkst. 11.00	13.03.2026. plkst. 10.00
Lazdukalna pagastā	3864 007 0226 daļa	2,75	208,00	30	16.03.2026. plkst. 11.20	13.03.2026. plkst. 10.00
Lazdukalna pagastā	3864 007 0227 daļa	1,70	129,00	30	16.03.2026. plkst. 11.30	13.03.2026. plkst. 10.00

Zemes nomas līguma termiņš tiek noteikts saskaņā ar Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā noteikto, kas nedrīkst būt ilgāks par 30 (trīsdesmit) gadiem.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv.

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nomas tiesības uz:

Nr.p.k.	Nekustamais īpašums	Nosacītā cena EUR/ bez PVN	Pieteikšanās izsolei	Izsoles norises laiks
1.	Nedzīvojamā telpa Nr. 4 , 9,70 m ² platībā nekustamajā īpašumā "Ziediņi", Egluciemā , Lazdulejas pagastā, Balvu novadā, kas atrodas saimniecības ēkas (kadastra apzīmējums 3866 004 0279 002) pirmajā stāvā, telpu grupas kadastra apzīmējums 3866 004 0279 002 001.	EUR 1,68 (viens eiro un 68 centi) par telpas nomu mēnesi bez PVN.	13.03.2026. plkst. 10.00	16.03.2026. plkst. 11.40

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv.

Līdzjūtības

Kā dziju kamols mūžs ir saritināts,
Kur dzīpari visdažādākie mirdz.
Ja spētu kāds tos atkal atšķetināt,
Tad vidū būtu vecmāmuļas sirds.

(L.Vāczemnieks)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Lindas Stafekas un Ingusa Kokoreviča ģimenēm, pārējiem tuviniekiem, MĀMIŅU, VECMĀMIŅU, VECVECMĀMIŅU** mūžības ceļā pavadot. Evija un Zane ar ģimenēm

Reiz pienāk diena, nelūgta un skarba,
Kad dziļi, dziļi daudziem sirdis sār.

(O.Skuja)

Izsaku visdziļāko līdzjūtību **Annai Bukšai ar ģimeni**, pavadot **MĀSU** mūžības ceļā.

Janina

Man nogura dvēselīte,
Šai saulē dzīvojojot.

Dod, Dieviņi, vieglu dusu
Baltā smilšu kalniņā.

Domās esam līdzās **Marinai, Igoram, Anetei, Ingusa un Lindas ģimenēm, pārējiem tuviniekiem**, pavadot mīlo **MĀMIŅU, VECMĀMIŅU un VECVECMĀMIŅU** mūžībā. Evitas un Gata ģimenes Rīgā

Tavs mūžs kā dziesma izdziedāts,
Kā krāsains dzīpars izadīts,
Ar rūpēm, raizēm nodzīvots,
Nu Zemes mātes klēpim dots.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Larisai ar ģimeni, VĪRAMĀTI, MAMMU, VECMĀMIŅU un VECVECMĀMIŅU** kapu kalniņā pavadot. Balvu slimnīcas pārtikas bloka kolektīvs

Man dzīvē, māmiņ, pietrūks tevis
Un ceļa nebūs, kurā tikties ļauts.
Bet gaišums, ko man dzīvē devi,
Ļaus tālāk iet...

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Jakobsonu ģimenei, MĀMIŅU** mūžības ceļā pavadot. Štāli, Mikuļi, Kaļvas

Nepūšat, auksti vēji,
Lai guļ mana māmuliņa;
Mana mīla māmuliņa,
Saldu miegu aizmigusi.

(Latv.t.dz.)

Kad atvadu ziedi klāj **MĀMIŅAS** kapu kopiņu, sakām patiesus mierinājuma vārdus atbalstam **Vilnim Jakobsonam un tuviniekiem**. Aivars, Intars, Artūrs ar ģimenēm

Bet tu paliksi tur – kalnā,
Kur jau tavi mīļie dus.
Klusu dziesmu šalkos priedes –
Smilšu gultā silti būs.

(N.Dzirkale)

Patiesa līdzjūtība **vīram Paulim, dēla Viļņa, meitas Airas, māsas Annas ģimenēm un pārējiem tuviniekiem, SKAIDRĪTI JAKOBSONI** mūžībā pavadot.

Auziņi

No mūža kamola pa dzījai attinusi,
Iet tālus ceļus vecmāmuļas sirds.

(L.Vāczemnieks)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Oļegam ALEKSANDROVAM un ģimenei, VECMĀMIŅU un VECVECMĀMIŅU** zaudējot. Esam domās un sirdī kopā ar jums. Zane un Ivars

Tā aiziet mūsu mīļie, aiziet no ikdienas rūpēm,
Aiziet mierā, klusumā un jaunā dzīvē,

Tuviniekiem vien paliek
Viņu sirds siltums un dvēseles gaisma.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Skaidrītei Kokorevičai un pārējiem tuviniekiem, mīlo MĀMIŅU** pavadot mūžībā. Elza, Pēteris

Klusums, tevis vairs nav,
tikai atmiņas,
kas aizkustina dvēseli,
vārdi, kas nepateikti, – skan.

(A.Gļauda)

Skumju brīdī esam kopā un izsakām visdziļāko līdzjūtību kolēģim **Oļegam Aleksandrovam un viņa ģimenei, VECMĀMIŅU** mūžībā pavadot.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Ziemeļlatgales iecirkņa kolēģi Balvos

Var nemanot pienākt salna,
Kad ziedi kā sniegpārslas birst.
Nav sacīts, cik dzīve ir gara,
Tās pavediens pēkšņi var irt.

(M.Jansone)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Oļegam Aleksandrovam ar ģimeni un pārējiem tuviniekiem, vecmāmiņu mūžībā pavadot. VP LRP ZLI Reaģēšanas nodaļas 8.grupas kolektīvs**

Tu, māmuliņ, nu esi tajā gaišajā pusē,
Kur veļu upei pāri aizved gaismas stars.

Pēc sāpēm izciestām sirds dziļā mierā klusē,
Un vairs nekādas raizes tevi neaizskars.

Izsakām vissirsniņgāko līdzjūtību **Skaidrītei Kokorevičai ar ģimeni, mīlo māmiņu VALENTĪNU BABĀNI** pavadot mūžības ceļā. Brīvības ielas 73.nama 2.iecejas kaimiņi

Tu savus gadus kamolā satini
Ar dzīpariem mīļiem un siltiem.
Labus vārdus mums dzīvei atstāji
Un aizgāji līdz mūžības vējiem.

(A.Āre)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **meitas Guntas un dēla Aleksandra ģimenēm**, pavadot māmiņu, vecmāmiņu, vecvecmāmiņu **GAĻINU PAVLOVU** mūžības ceļā. Ina, Aina, Irēna, Valentina

Lai sapnis balts viņas dvēseli aijā
Un klusais miers ar saviem spārnēm sedz.

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Oļega Aleksandrova ģimenei, Guntai Aleksandrovai**, pavadot **BABIŅU, MAMMU, VECMAMMU, VECVECMĀMIŅU** baltajā Mūžības ceļā. Cepurnieku un Dobrovoļsku ģimenes

Pārdod

Skaldīta malka. Cena 37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Ir maisos. Tālr. 25543700.

Pārdod malku (kārtīgi krāmēta). Tālr. 25442582.

Pārdod pussausu, skaldītu malku ar piegādi. Tālr. 26425960.

Pārdod burkānus, kartupeļus (lopbarībai, sēklas izmēra, pārtikai), graudus (dīgstoši). Bezmaksas piegāde. Tālr. 25442582.

Pārdod lopbarības miltus. Piegāde. Tālr. 26325299.

Pērk

SIA "Mežusili" pērk meža īpašumus, cirsmas, izcirstus meža īpašumus par 3000 EUR/ha. Tālr. 28282021.

Pērk mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. 29386009.

Z.s "Strautiņi" iepērk mājlopus. Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

IN MEMORIAM

ANDRIS VIŠŅAKOVŠ
(08.01.1965 – 26.02.2026)

Tāda ir dzīve:
upes plūst, saule mostas un riet,
Ikvienam Dievs savā laikā iezīmē
ceļu, pa kuru lemīti iet...
Kad dzērves uz spārniem jau pavasari nes, ir
pārtrūcis ilggadējā pašvaldības darbinieka
Andra Višņakova dzīves mūžs.

Andris dzimis Balvos Līvijas un Valērija ģimenē. Skolas gaitas aizritēja Balvu 1. vidusskolā, kur, pedagoga Aina Šaicāna iedvesmots, viņš pievērsās mūzikai un aktīvi iesaistījās ansambļa "Leijerkastnieki" darbībā, spēlējot basģitāru. Mūzika un sabiedriskā dzīve viņu pavadīja visu mūžu, sniedzot prieku gan pašam, gan līdzcilvēkiem.

Pēc Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas absolvēšanas 1988.gadā Andris uzsāka darba gaitas padomju saimniecībā "Balvi" kā inženieris-mehāniķis. 1993.gadā viņš kļuva par Balvu rajona pašvaldības autotransporta uzņēmuma direktoru, vēlāk turpinot darbu kā SIA "Balvu autotransports" valdes loceklis un priekšsēdētājs. Ar neatlaidību, atbildību un tālredzību viņš vadīja uzņēmumu cauri sarežģītiem laikiem, iemantojot kolēģu cieņu un uzticību.

No 2013.gada Andris pildīja Lazdulejas pagasta pārvaldes vadītāja pienākumus, bet 2024.gadā viņš turpināja darbu kā Balvu apvienības pārvaldes Bērzkalnes un Balvu pagasta pakalpojumu centra vadītājs. Savus pienākumus viņš vienmēr veica godprātīgi un ar lielu atbildības sajūtu. Kolēģi Andri pazina kā inteligentu, atsaucīgu un saprotošu cilvēku ar labu humora izjūti un patiesu ieinteresētību cilvēkos. Viņam piemita spēja uzklaut, saliedēt un rast kopīgu valodu ar ikvienu.

Daudziem Andris paliks atmiņā arī kā Ceļu satiksmes noteikumu pasniedzējs, kurš ar savām zināšanām, pieredzi un lielu atbildības sajūtu sagatavoja simtiem jauno autovadītāju.

Visu savu mūžu viņš dzīvoja un strādāja ar sirdi un dvēseli. Andris bija paties savas zemes un cilvēku patriots. Sabiedriski aktīvs, sirsnīgs un atvērts, viņš prata radīt patīkamu un brīvu gaisotni ikvienā kolektīvā. Tur, kur bija Andris, vienmēr valdīja cilvēcība, siltums un dzīvesprieks.

Izsakām klusu un patiesu līdzjūtību Andra Višņakova ģimenei, tuviniekiem, draugiem un kolēģiem, viņu mūžības ceļā pavadot.

Atvadišanās no Andra Višņakova notiks 6.martā plkst. 13.00 Balvu Kultūras un atpūtas centra Zelta zālē (ieeja no autostāvvietas puses). Pēc atvadišanās Andris tiks pavadīts pēdējā gaitā un guldīts Balvu pareizticīgo kapos.

BALVU NOVADA DOME UN PAŠVALDĪBA

Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt

spētu...
Nostājas blakus tev draugi un klusē,
Kaut vai tā, lai tev palīdzētu.
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Beātei, no **TĒTA** atvadoties.
BVĢ 7.a klases audzinātāja,
klasesbiedri un vecāki

Paldies tev, tēt, par mūža gadiem,
Par tavu mīlestību, kurā sildīties bij'

ļauts.
Caur naktīm zvaigžņotām un rāsas
ritiem zilgiem
Pie tevis steigties sirds vēl nemītiģi
sauks. (L.Sāgameža-Nāģele)
Kad priedes klusi šalc atvadu
vārdus, mūsu patiesa līdzjūtība
Beātei, **TĒTI** mūžības ceļā pavadot.
Deju studijas "Terpsihora" vadītāja
un dejojāji

Mūsu laiks ir tik īss –
Mūžu vēji šalc apkārt un pāri.
Kas gan var zināt to brīdi,
Kad atskanēs likteņa balss...
Sāpju brīdī, kad mūžības ceļā devies
ANDRIS VIŠŅAKOVŠ, mūsu
patiesa līdzjūtība **tuviniekiem**.
Bijušie šoferi Balvu autotransportā

Raud vijole... Uz kapa nogulst ziedi,
Un sveču gaisma uzplaisnī kā

smaids.
Ak, kapu smilts, ko dārgumu tu
sedzi,
Raud vijole... Skan nopūta kā vairs.
Lai klusa un patiesa līdzjūtība palīdz
pārvarēt sāpju smagumu
**Zojai Zaharovai, dēlam Igoram
Višņakovam**, pavadot
ANDRI VIŠŅAKOVU Mūžībā.
Ansamblis "Razdolje"

Viss jāatstāj. Kad saule pavasari
Sies atkal vaļā puķu pumpurus,
Ar saviem straujiem ziemeļvēju
zirgiem
Būs ziema viņu aizvedusi līdz.

(Ā.Elksne)
Ir brīži, kad vārdos nevar ietilpināt
sāpes un klusums pasaka vairāk
nekā teikumī. Šis ir viens no tiem
brīžiem.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
**ANDRA VIŠŅAKOVA ģimenei un
tuviniekiem**. Lai atmiņas, kas
piepildītas ar mīlestību, kļūst par
spēka avotu un mierinājumu. Gaišu
ceļu mūžībā, Andri!
Ņikuljini

Daudz darba stundu kopā
nostaigājām,
Gan priekus, bēdas pratām kopā
vīt.

Bet šodien mums no tevis
jāatvadās,
Bez tevis darba diena sāksies rīt.
Dzīli skumstam, zaudējot kolēģi
ANDRI VIŠŅAKOVU. Mūsu patiesa
līdzjūtība Andra **tuviniekiem**.
Bijušie Balvu novada pagastu
pārvalžu vadītāji: Anna, Skaidrīte,
Anastasija, Guna, Biruta, Artūrs,
Andris, Jāzeps, Dzintars, Iveta,
Inta K., Gunta R.

Šodien līdzī tev dodam siltākos
atmiņu vārdus,
Lai viņu gaismā vieglāk atvērt
mūžības vārtus.
Mīļuma gaišāko sveci, sāpju uguns
kad plaisnī,
Dedzam, lai izstāro ceļu, kamēr
pārtapsi zvaigznē.
Mūsu vispatiesākā līdzjūtība
tuviniekiem, pavadot
ANDRI VIŠŅAKOVU mūžībā.
SIA "Balvu autotransports" bijušie
kolēģi

Vēl bija jādzīvo, vēl jāskata bija
daudzu dienu spožums
Un klusās naktīs sapņiem jāļaujas.
Vēl daudz bij' ņemams, dodams,
mijams,
Bet stunda nolikta bij' dvēselei, kad
mieru rast. (Rainis)
Kad acis skumju pilnas... kad brīdis
ir tik smags, klusa un patiesa
līdzjūtība **Igoram Višņakovam ar
ģimēni, TĒTI** mūžības ceļā
pavadot.
Ervīns un Edvīns ar ģim.

Kur paliek tas, pēc kā es dzinos?
Ne leju naids, ne kalnu smīns.
Un ne es padodos, ne cīnos,
Ne es ko prasu pasaulei...

(I.Ziedonis)
Atvadoties no kolēģa
ANDRA VIŠŅAKOVA, skumjās
noliecam galvas. Lai gaišās atmiņas
sniedz spēku un mierinājumu
tuviniekiem.
Balvu apvienības bijušie un esošie
kolēģi

Aiz katra paliek dzīve
Un pasacītais vārds,
Bet atmiņas tik dārgās
Sirds ilgi saglabās.
Mūsu atbalsts un līdzjūtības vārdi
Igoram ar mammu, pavadot **TUVU
CILVĒKU** kapu kalniņā.
Igora klasesbiedri ģimnāzijā un
audzinātāja Ināra

Ai, dēls, kur tagad aizvēju lai rodu,
Kas mani nogurumā kādreiz

sasildīs?
Vien karsta svece raud aiz tumša
loga,
Tās asaras pār manām sāpēm list.
Pārtrūkusi **ANDRA VIŠŅAKOVA**
dzīves stīga... Lai gaismas ceļš viņa
dvēselītei uz Mūža mājām.
Visdziļākā līdzjūtība **māmulītei
Livijai un visiem tuviniekiem**.
Maruta un Ainis Brokāni

Mēs klusējot paliekam...
Vēji šalko un mierina mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Ir, bija un vienmēr būs.
Izsakām patiesu līdzjūtību
ANDRA VIŠŅAKOVA tuviniekiem.
Grupa "Leijerkastnieki"

Un tā mēs aizejam –
tā: pēkšņi un pavisam.
Bez ceļa atpakaļ.
Smilts klājas pāri visam. (Z.Purvs)
Kad negaidīti pārrauts mūža gājiens,
nav vārdu, kas spētu sniegt
mierinājumu – tikai dzīļa un klusa
līdzjūtība **ANDRA VIŠŅAKOVA
tuviniekiem**.
Latvijas Zemnieku savienības
Balvu nodaļa

Kāds pārpratums! Un neparasta
steigal!
Vēl tik daudz rītausmās tev
jāieskatās bij'. (A.Vējāns)
Esam kopā ar **Liviju Višņakovu**
lielajās bēdās, pavadot mīlo dēlu
ANDRI mūžībā. Līdzjūtība arī **sievai,
dēliem, meitai, vedeklām,
mazdēliņam**.
Ināra, Aina, Vineta, Maija,
Laimdota, Arkādījs

Ai, dēls, kur tagad es lai spēku rodu,
Kas mani nogurumā kādreiz
mierinās.
Vien karsta svece raud aiz tumša
loga,
Tās asaras pār manām sāpēm list.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
**Livijai Višņakovai un pārējiem
tuviniekiem, ANDRI** mūžības ceļā
pavadot.
Lidija, Aina, Terēzija, Valentīna,
Tekla, Marija, Biruta, Ludvīgs,
Ārija, Rūdolfs

Mans sliekšnis velti tavas kājas
gaida pār sevi pārkāpjām,
un manā istabā viens stūrītis klusi
raud.
Viņš raud, kā pamests raud, – bez
asarām (Apsesdēls)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Livijai
Višņakovai**, dēlu **ANDRI** mūžības
ceļā pavadot.
SDK "Luste" un vadītāja Inta

Cik grūti noticēt, ka nekad vairs
dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt,
Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu,
Mums vajadzēs tik sirdi saglabāt.
No sirds izsakām visdziļāko
līdzjūtību **tuviniekiem**, pavadot
ANDRI VIŠŅAKOVU Mūžībā.
3. ieejas kaimiņi Ezera ielā 18

Ņem no mums tās gaišās stundas,
Kurās bieži kopā būts.
Lai tev dzimtas zemes vēji,
Siltu miega dziesmu dzied.
(L.Vāczemnieks)
Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
palīdz remdēt sāpju smagumu
ģimenei un tuviniekiem,
klasesbiedru **ANDRI VIŠŅAKOVU**
mūžībā pavadot.
11.a, 11.b klasesbiedri, audzinātāja
M.Bleive

Tāda ir dzīve:
Upes plūst, saule mostas un riet,
Ikvienam Dievs savā laikā iezīmē
Un ceļu, pa kuru lemīti iet... (M.Sviķe)
Patiesa un klusa līdzjūtība
piederīgajiem,
ANDRI VIŠŅAKOVU mūžības ceļā
pavadot.
SIA "Delta 9V" kolektīvs

To melno sāpi svešam neizstāstīt,
To bēdu nepacelt, kas sirdi spiež.
Skumju brīdī izsakām visdziļāko
līdzjūtību **Višņakova ģimenei un
tuviniekiem, ANDRI VIŠŅAKOVU**
mūžības ceļā pavadot.
Larisa un Viktors Šļuncevi

Katram skrejceļam,
Ko veicam savā dzīvē,
Ir taisne pēdējā, un – tas ir viss,
Paliek zeme, draugi, mīlestība
Un priedēs vējš, no ceļa piekusis.
(J.Silazars)

Patiesā līdzjūtībā un skumju brīdī
esam kopā ar
**ANDRA VIŠŅAKOVA
tuviniekiem**, no viņa uz mūžu
atvadoties.
Baiba un Imants

Pasaule pilna krāsū –
tu man tās mācīji mammucīt
sakot ka baltais sirdī jāmeklē
un mūžam jānēsā līdzī...
tu joprojām to mācī
man mammucīt –
vēl šodien un nepārejoši
(M.Laukmane)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Guntai
Aleksandrovai un pārējiem
tuviniekiem, MĀMIŅU** kapu kalniņā
pavadot..
Zigrīda, Alda, Astrīda, Ilona, Ludmila

No tevis tik daudz bija ko gūt,
Tavas pēdas ir dziļas, tās
nepazūd...

Klusa un patiesa līdzjūtība sāpju brīdī
Skaidītei Kokorevičai, no
MĀMULĪTES uz mūžu atvadoties.
Aleksandra Dmitrijeva

Es visu atstāju jums –
Savas skumjas un prieku, kas bijis,
Savu darbu un domas,
Kas kopā šai dzīvē ar jums
Kā raibs dzīpārs vijies.
(V.Kokle-Liviņa)

No sirds izsakām visdziļāko
līdzjūtību **Sandras un Aigara
ģimeneim, AINU GRĀVĪTI**
mūžībā ceļā pavadot.
Lindes, Gailāni, Zuši

Noriet saule vakarā,
Sidrabiņu sijādama;
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalniņā.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Anitai
Upītei un tuviniekiem**, pavadot
MĀMIŅU mūžības ceļā.
SIA LLKC Balvu konsultāciju biroja
kolektīvs

Jel neraudiet – mans sāpju ceļš ir
galā,
Es upei melnajai nu pāri jau.
Drīz dusēšu es kalnā, aizmigušo
salā,
Kur ciešanu un sāpju vairāk nav.
(K.Skalbe)

Lai klusa un patiesa līdzjūtība palīdz
pārvarēt sāpju smagumu **Marinai
Upītei un viņas ģimenei**, mīlo
vecmāmiņu **VALENTĪNU** pavadot
mūžības ceļā.
VRS Viļakas pārvaldes RIKD un
RIKD RTLN kolēģi

No mūža kamola pa dzījai attinusi,
Iet tālus ceļus vecmāmuļas sirds.
(L.Vāczemnieks)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Marinai Upītei un viņas ģimenei,
no mīļās **VECMĀMIŅAS** atvadoties.
Daukstu ģimene

Nu iet mana dvēselīte,
Pie Dieviņa dziedādama.
Mijš Dieviņš trepes cēla,
Dvēselīti gaidīdams.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
piederīgajiem, pavadot mūžības
ceļā ansambļa ilggadējo dziedātāju
VALENTĪNU BABĀNI.
Medņevas etnogrāfiskais ansamblis

<p>aduguns IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS IZDEVĒJS SIA "BALVU VADUGUNS" Nodokļu maksātāju apliecības Nr. LV43203002982</p>	<p>REDAKCIJAS ADRESE TEĀTRA IELĀ 8 BALVOS, LV-4501 NORĒKĪNU KONTS A.S. SEB BANKA Nr. LV21UNLA0024000467345, kods UNLALV2X Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem atbild to autors.</p>	<p>REKLĀMA, SLUDINĀJUMI D.Dimitrijeva T. 64507018 26161959</p>	<p>REDAKTORS E.GABRANOVŠ – T. 29360850 ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA – T. 26707934; A.SOCKA – T. 29378903; I.TUŠINSKA – T. 27145837; A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORĒ – S.GUGĀNE GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA – T. 25908200 ŠOFERIS A.KIRSANOVŠ – T. 27870730 Tālrunis-autoatbildētājs – 64520961</p>	<p>e-pasts: vaduguns@apollo.lv mājaslapa: vaduguns.lv Datorsalikums- SIA "Balvu Vaduguns", R.KACĒNS Iespējams SIA "Poligrāfijas grupa Mūkusalā", Rīgā, Mūkusalas 15A Tirāža – 1800</p>
---	--	--	---	--